

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ МОВ ЯК ІНОЗЕМНИХ

Дерба Світлана Миколаївна
Любчевська-Сокур Вікторія Олександрівна

КОЗАЦЬКА НАЦІЯ

*Навчальний посібник з української мови для іноземних студентів:
робочий зошит*

Київ
«Видавництво «Фенікс»
2021

УДК 811.161.2'36(076.054.6)
Д36

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 6 від 17 грудня 2020 року)*

Рецензенти:

Козлик І. В. – доктор філологічних наук, професор ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Ніколаєва Н. С. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та російської мов як іноземних Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Дерба С.М., Любчевська-Сокур В. О.

Д36 Козацька нація. Навчальний посібник з української мови для іноземних студентів: робочий зошит / С. М. Дерба, В. О. Любчевська-Сокур. – Київ: «Видавництво «Фенікс», 2021. – 160 с.

ISBN 978-966-136-773-8

Навчальний посібник з української мови призначений для іноземних студентів, які опанували базові знання граматики та володіють необхідним обсягом лексики української мови. Навчальний матеріал посібника розширює словниковий запас студентів-іноземців, розвиває практичні навички вживання граматичних форм української мови, вчить правильно формулювати речення та висловлювати свою думку, вживати формули мовленнєвого етикету.

УДК 811.161.2'36(076.054.6)

ISBN 978-966-136-773-8

© Дерба С.М., 2021
Любчевська-Сокур В.О., 2021
«Видавництво «Фенікс», 2021

ПЕРЕДМОВА

Навчальний посібник з української мови як іноземної (робочий зошит) є складовою частиною комплексу підручників з української мови для іноземних студентів (Українська мова: навчальний посібник для іноземців / С. М. Дерба, В. О. Любчевська-Сокур; КНУ ім. Тараса Шевченка, Ін-т філології, Каф. укр. та рос. мов як іноз. – [2-ге вид., випр. і допов.]. – Київ: «Видавництво «Фенікс», 2020. – 180 с.). Він призначений для студентів, які мають базові знання з граматики української мови. Мета посібника – систематизувати лексико-граматичний матеріал та розвивати навички іноземних студентів. Навчальний посібник має практичну спрямованість і складається з дванадцяти розділів. Кожен розділ базується на кількох елементах: на лексичному рівні усі завдання і тексти об'єднані однією темою, на граматичному рівні – засвоєння родів і відмінків іменника, часів дієслова, вживання прикметників, займенників і числівників сучасної української мови, на синтаксичному рівні – вживання прийменників, сполучників і сполучних слів в українському реченні. Крім того, опрацьовуються різні групи етикетних формул сучасної української мови з метою формування комунікативної компетенції іноземних громадян.

Матеріал навчального посібника дає змогу іноземним студентам удосконалювати навички читання та писання українською мовою. Граматичні завдання подані таким чином, щоб студент опановував граматику в її реальному функціонуванні, а саме в завданнях, діалогах і коротких оригінальних текстах. Діалоги демонструють студентам живу розмовну українську мову, стимулюють розвиток комунікативних навичок. Посібник розширює словниковий запас студентів-іноземців, розвиває практичні навички вживання граматичних форм української мови, вчить правильно формулювати речення та висловлювати свою думку, вживати формули мовленнєвого етикету.

СТРУКТУРА РОЗДІЛІВ

	Граматична тема	Лексична тема	Інтенції
Розділ I	Іменник. Часи дієслова.	Родина	Знайомство
Розділ II	Місцевий відмінок іменників	Оселя	Порада
Розділ III	Знахідний відмінок іменників	Подорож	Привітання при зустрічі, прощання
Розділ IV	Давальний відмінок іменників	Зовнішність, характер	Прохання, подяка, розрада
Розділ V	Орудний відмінок іменників	Спорт, здоров'я	Схвалення
Розділ VI	Родовий відмінок іменників	Кулінарія	Привітання
Розділ VII	Кличний відмінок іменників	Родинні традиції і свята	Комплімент
Розділ VIII	Ступені порівняння прикметників	Природа України	Висловлення власної думки
Розділ IX	Числівники	Відпочинок молоді	Рекомендація, вимога
Розділ X	Займенники	Київ – столиця України	Запрошення
Розділ XI	Числівники (вживання дат)	Освіта, навчання	Вибачення
Розділ XII	Уживання різних відмінків іменників	Робота: нові вимоги часу	Побажання

РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКА РОДИНА

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

Сім'я

Шлюб

Односельці

Хата

Глава родини (батько)

Мисливство

Землеробство

Домашнє господарство

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Вірність – _____
2. Звертання – _____
3. Етика – _____
4. Кровні родичі – _____
5. Побутувати – _____
6. Присягати – _____
7. Рівноправність – _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Громадський	думка	
Важливий	закон	
Великий	родина	
Український	рід	
Соціальний	група	
Родинний	зв'язки	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Розповідати – розповісти *що?* (казки, переказ, легенда)

Бути – перебувати *де?* (кордон, вулиця)

Доглядати – доглянути *за ким?* (діти, батьки, друзі, мати, син)

Привчати – привчити *до чого?* (порядок, дисципліна, усвідомлення)

Поєднувати – поєднати *ким? чим?* (зв'язки, родичі, світогляд, думки)

Завдання 5. Розкрийте дужки.

1. Молода сім'я в Україні (жити) в окремому житлі.

2. Раніше в українських сім'ях (бути) багато дітей.

3. Нині в Україні (зменшуватися) кількість сільського населення.

4. Ми (мати) завжди пам'ятати про наших батьків.

5. У родині спочатку (одружуватися) старші діти.

6. Раніше діти (звертатися) до батьків на «Ви».

7. Одруження (приводити) до заснування нової сім'ї.

8. Батько (вважатися) главою родини.

9. Кожна сім'я (займатися) економічною і побутовою діяльністю.

Завдання 6. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. Родина, здійснювати, свій, життєдіяльність, на, основа, спільний, господарство.

2. Головний, функція, родина, це, виховання, діти.

3. Основний, події, в, життя, людина, бути, народження, та, весілля.

4. У, громадський, життя, для, люди, важливий, праця, дозвілля, свята.

5. Український, родина, складатися, з, батьки, та, неодружений, діти.

◆ ТЕКСТ

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: *які основні принципи існування сім'ї?*

УКРАЇНСЬКА РОДИНА

Сім'я або родина – соціальна група, яка складається з людей, які зазвичай перебувають у шлюбі, їхніх дітей (власних або прийомних) та інших осіб, поєднаних родинними зв'язками з подружжям, кровних родичів.

За народною етикою діти в українських родинах звертались до батьків на «Ви». Ця форма звертання побутувала між односельцями та членами родини. Раніше в українських родинах у середньому було по 5-6 дітей, сьогодні ця цифра значно менша.

Розлучень раніше було дуже мало, оскільки подружжя давало присягу на вірність, важливими були закони, громадська думка, звичаї.

Як правило, молода жінка, коли виходила заміж, то йшла жити в родину чоловіка або разом з ним в окрему хату.

Однією з особливостей української родини у порівнянні з іншими народами є те, що жінки були рівноправні з чоловіками. Але батько вважався главою родини.

Обов'язки і права, робота в родині були чітко визначені, була «жіноча» і «чоловіча» робота. У традиційному суспільстві чоловік – господар, годувальник, оскільки він фізично сильніший і має відповідні навички мисливства, землеробства тощо. Жінка переймалася, головним чином, домашнім господарством та доглядом за дітьми. Важливе спілкування зі старшими, особливо з дідом чи бабою, які, маючи більше вільного від роботи часу, розповідали дітям казки, перекази, легенди, співали пісень, привчали дитину до усвідомлення, що вона є частинкою великого роду, а той рід є частинкою народу!

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. А) Випишіть з тексту синоніми до слів.

1. Людина – _____.
2. Сімейна пара – _____.
3. Праця – _____.
4. Міцний – _____.
5. Етнічний – _____.
6. Нині – _____.

Б) Вставте в речення пропущені слова. Користуйтеся текстом.

1. Бабусі розповідають _____ казки.
2. Нині відома _____ про заснування Києва.
3. Українці дуже люблять _____ пісень.
4. Дитина має усвідомлювати, що вона є _____ народу.
5. Мати завжди займається _____ за дітьми.

Завдання 9. Як Ви розумієте ці вислови? Напишіть з ними речення.

- Прийомні діти
- Громадська думка
- Глава родини
- Вільний час

Завдання 10. Напишіть відповіді на запитання до тексту.

1. Що таке сім'я?

2. Як змінилась кількість дітей у сучасних українських родинах?

3. Як ви розумієте вислів «жіноча і чоловіча робота»?

4. Чи виховують дітей бабусі і дідусі?

5. Що має усвідомлювати дитина з перших років життя?

Завдання 11. Закінчіть речення.

1. Люди, які поєднані родинними зв'язками, це _____.

2. Звертання на «Ви» досі _____.

3. В Україні молода жінка, коли виходила заміж, _____.
4. Главою родини вважають _____.
5. Чоловік – господар, _____.
6. Домашнім господарством _____.

Завдання 12. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

Чоловік і жінка розподіляють між собою _____ обов'язки, поважають і _____ самореалізуватися одне одному не тільки в сім'ї, а і в кар'єрі.

Різноманітність сімейних відносин зумовлює появу багатьох типів сім'ї.

У соціологічних дослідженнях їх класифікують за такими критеріями:

кількістю дітей:

- бездітна – немає дітей;
- однодітна – одна дитина;
- _____ – троє і більше дітей.

розподілом ролей:

- партнерська – заснована на взаєморозумінні подружжя і добровільному _____ ролей згідно з можливостями і схильностями кожного з них;
- матріцентрична – центральне місце посідає мати через обмежене залучення батька в _____ життя;
- патерпальна – центральне місце посідає батько; він піклується про інших членів сім'ї, ставиться до них поблажливо як до слабших.

Регулювання сімейних відносин здійснюється Сімейним кодексом України з метою:

- зміцнення сім'ї як соціального інституту і як союзу конкретних _____;
- утвердження почуття обов'язку перед батьками, дітьми та іншими членами сім'ї;
- побудови сімейних відносин на почуттях взаємної любові та поваги, взаємодопомоги і _____;
- забезпечення кожної дитини сімейним вихованням, можливістю духовного та _____ розвитку.

Слова для довідок: допомагати, розподіл, підтримка, сімейний, домашній, фізичний, багатодітний, особи.

Завдання 13. Ви маєте розповісти про українську родину своєму другові, який планує вчитися в Україні. Продумайте свою розповідь, даючи відповіді на запитання.

1. Які традиції були раніше в українських сім'ях і які є нині?

2. Які основні риси родини?

3. Яка головна функція родини?

4. Чому українські жінки і чоловіки є рівноправними?

5. Як змінилась кількість дітей в українській родині? Чому?

6. З якою метою Сімейний кодекс України регулює родинні відносини?

Завдання 14. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Вітання	Знайомство	Прощання

Дуже приємно з Вами познайомитися; добридень; до побачення; будемо знайомі; добрий вечір; як ваші справи?; привіт; познайомтесь, будь ласка; до завтра; до зустрічі; дозвольте вас познайомити; усього найкращого; прощайте.

Завдання 17. Напишіть, що роблять члени вашої родини. Використайте слова з попереднього завдання.

Наприклад: Моя мама завжди готує нам смачні сніданки.

Завдання 18. Знайдіть інформацію про Національний музей народної архітектури та побуту України і заповніть таблицю. Можете використати такий ресурс: <http://www.pyrohiv.com>.

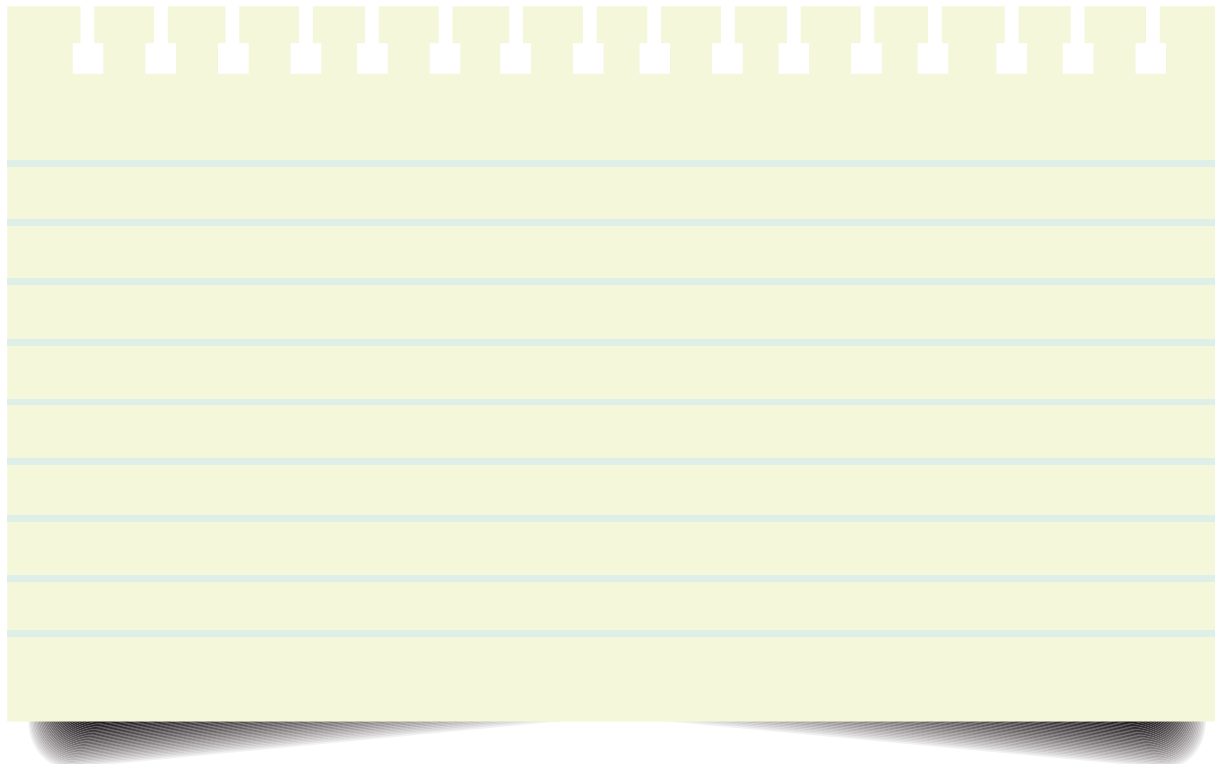
Розташування музею	
Основні завдання музею	
Діяльність музею	
Фестивалі в музеї	
Експозиція	

Завдання 19. Підготуйте та напишіть повідомлення на тему «Українська родина». Використайте слова і словосполучення: *шлюб, сім'я, діти, кровні родичі, традиції, вірність, обов'язок, взаємодопомога, виховання, глава родини, домашнє господарство, рівноправність, сімейні зв'язки, великий рід, український народ, сімейні відносини, соціальний інститут.*

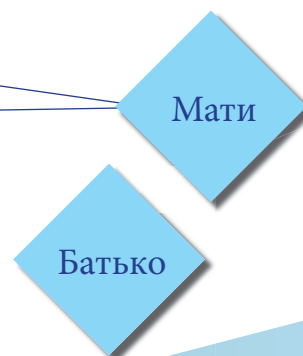
Завдання 20. Напишіть про особливості родини вашої нації.

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 21. Розподіліть обов'язки матері і батька у вашій родині.

1. Веде домашнє господарство.
2. Заробляє гроші.
3. Виховує дітей.
4. Миє посуд.
5. Гуляє з дітьми на вулиці.
6. Ремонтує все в квартирі.
7. Ставить ялинку на Новий рік.
8. Створює комфортні умови життя родини.

Завдання 22. Напишіть пропущені дієслова у речення.

1. В українській родині _____ менше дітей.
2. Батьки _____ за виховання і розвиток дітей.
3. Уся родина _____ на великі свята.
4. Коли жінка і чоловік _____, то вони стають родиною.
5. Люди створюють _____, щоб бути щасливими.
6. Члени родини мають _____ один одного.

Завдання 23. Закінчіть речення.

1. Сучасні люди створюють сім'ю, щоб _____.
2. У сучасному світі багато розлучень, тому що _____.
3. Нині існують різні родини _____.
4. Щасливі люди в родині, яка _____.
5. Багатодітна сім'я _____.
6. Мати займається _____, а батько _____.
7. Діти, коли стають дорослими, повинні _____.

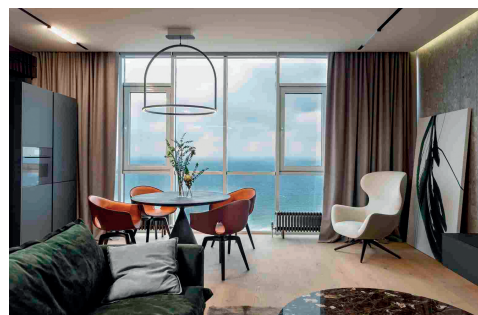
Завдання 24. Допишіть у текст пропущені прикметники.

Професійна і _____ діяльність робить жінку економічно _____, сприяє розвитку її особистості, а життя її завдяки широкому спілкуванню й _____ контактам стає цікавішим. Проте така діяльність жінки справляє _____ вплив на функціонування сім'ї – зменшується народжуваність, збільшується кількість розлучень, ускладнюються взаємовідносини між батьками та дітьми.

РОЗДІЛ 2. ТРАДИЦІЙНЕ УКРАЇНСЬКЕ ЖИТЛО

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

Квартира

Дім (садиба)

Двір

Хата

Посуд

Світильник

Піч

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Господарський – _____
2. Житло – _____
3. Край – _____
4. Огорожа – _____
5. Помешкання – _____
6. Прикраса – _____
7. Уявлення – _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Етнічний	характер	
Світоглядний	уявлення	
Національний	самобутність	
Духовний	світ	
Виробничий	діяльність	
Рідний	край	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Мешкати *де?* (квартира, дім, хата, помешкання)

Мріяти – помріяти *про що?* (майбутнє, свій дім, житло)

Відчувати – відчуту *що?* (комфорт, підтримка, опора, турбота)

Будувати – побудувати *що?* (будинок, садиба, дім, сарай)

Складатися – скластися з *чого?* (частини, будівлі, елементи)

Завдання 5. Розкрийте дужки.

1. Українці в містах живуть у (багатоповерхові будинки).

2. Сучасна молодь хоче жити в (окреме приміщення).

3. Молоді сім'ї часто їздять відпочивати на (свої автомобілі).

4. Діти граються на (новий майданчик) у дворі.

5. Люди похилого віку часто гуляють у (зелені парки).

6. Студенти багато часу проводять у (навчальна бібліотека).

7. Українці будують нові будинки в (сучасні села).

8. Ми проводимо вихідні у (заміський будинок).

9. Мої знайомі цілий рік живуть на (новенька дача).

10. Батько ловить рибу у (швидка вода).

Завдання 6. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. Український, хата, відображати, світогляд, люди.

2. Хата, це, світ, в, який, народжуватися, одружуватися, і, померати.

3. Завжди, у, хата, висіти, багато, вишитий, рушники.

4. Люди, створювати, комфортний, умови, проживання.

5. Перший, квартири, виникати, у, ХІХ, століття.

◆ ТЕКСТ

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: як змінювалось з часом житло українців?

Ми живемо в Києві. В одному з прекрасніших міст на землі. Але для кожного з нас це місто – наша квартира, наш дім, наш двір. Проте квартира як тип помешкання з'явилася лише наприкінці ХІХ ст. Яким же було житло киян у найдавніші часи?

Традиційне українське житло, хата, надзвичайно цікавий і оригінальний витвір українського народу, втілення його світоглядних уявлень і, по суті, своєрідний пам'ят-

ник самому народові, точне відображення його вдачі, етнічної самобутності й національного характеру. Ми маємо пам'ятати, що хата – це не лише матеріальне втілення духовного світу українців. Тому хата для українця виступала не тільки житлом чи приміщенням для виробничої діяльності, а водночас була храмом, утіленням рідного краю, матері, батька.

Потім почали будувати вже більші будинки, наприклад, стародавній Київ був переважно дерев'яним. Більшість будинків були двоповерховими: перший поверх – господарський, другий – житловий.

У будинках обов'язково були печі. Середня садиба – навіть невелика, складалась з кількох будівель і була обнесена дубовою огорожею. У будинках було багато різноманітних речей – глиняний посуд, різноманітні предмети хатнього вжитку, світильники, прикраси, монети тощо.

Сучасні українці мешкають переважно у квартирі багатоповерхового будинку. Кожна людина має свої пріоритети під час вибору житла. Декому важливо мріяти, бачити, як у новій квартирі з часом зростатимуть нові покоління. Інші люди хочуть відчувати максимум комфорту вже зараз. Для декого квартира в престижному районі – це статус і можливості. А хтось просто потребує естетики.

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. А) Випишіть з тексту антоніми до слів.

1. Жахливіший – _____.
2. На початку – _____.
3. Найсучасніший – _____.
4. Нудний – _____.
5. Старий – _____.
6. Менший – _____.

Завдання 10. Напишіть відповіді на запитання до тексту.

1. Коли з'явилися перші квартири в Києві?

2. Яким було житло українців два століття тому?

3. Що можна було побачити в хаті українців?

4. Якими були будинки киян?

5. Які пріоритети сучасної людини при виборі житла?

Завдання 11. Закінчіть речення.

1. Для кожної людини її житло – це _____.

2. Сучасна молодь хоче жити _____.

3. Будинок у престижному районі – це _____.

4. Українська хата відображала _____.

5. Своєрідний пам'ятник своєму народові _____.

Завдання 12. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

Українську хату малювали й оспівували у творах, її вивчали як архітектурну форму і як свідчення _____ традицій і побуту, бо кожна хата багато чого може розповісти про свого господаря або про часи, в які вона була _____. В архітектурі української хати відбилася все тисячолітнє багатство _____ традицій, символів, звичаїв та обрядів.

Хата – не просто дім, в якому проживала сім'я, це окремий всесвіт, де народжувалися, росли, закохувалися, _____, господарювали та помирали. Так повелося, що для українців побудувати дім означало не лише залити фундамент та викласти стіни, а й створити місце для родового гнізда, народити, виростити та _____ в ньому дітей добрими, працьовитими та віруючими.

РОЗДІЛ 2

ТРАДИЦІЙНЕ УКРАЇНСЬКЕ ЖИТЛО

Зовні українська хата виглядала так, щоб підкреслювати смаки селянина, характер, особливості. Але з другого боку хата мала відображати і унікальність та _____ місця, де була розташована, тої землі, що була для неї та її власника рідною. Традиції хати уособлюють творчий хист українського народу, його бачення світу, його досвіду, художнього та _____ смаку.

Слова для довідок: побудований, народний, виховати, культурний, неповторність, працьовитий, естетичний, одружуватися.

Завдання 13. Ви маєте розповісти про українське житло своєму другові, який планує вчитися в Україні. Продумайте свою розповідь, даючи відповіді на запитання.

1. Яким було житло найдавніших українців?

2. Які будинки робили в Києві у XIX ст.?

3. Який вигляд має сучасне житло українців у селі і в місті?

4. Що можна було побачити в помешканні давніх українців?

5. Що має бути у сучасних квартирах?

Завдання 14. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Прохання	Порада

Скажіть, будь ласка, ...; Я раджу Вам ...; Можна Вас потурбувати? Рекомендую вам ...; Вам треба було б відпочити ...; Покажіть, будь ласка, цю книжку...; Чи не могли б ви мені допомогти? Дайте мені зошит; Цю книжку варто прочитати; У мене до Вас прохання.

Завдання 15. Допишіть діалог, використовуючи вирази: *Вам краще про-йти...; Покажіть, будь ласка, дорогу до...; Дякую вам за допомогу.....*

– Фаріде, Маріє! Рада вас бачити! Що ви робите на Хрещатику о такій порі?

– Доброго ранку, Олено Іванівно! Учора на занятті Ви так цікаво розповідали про Мистецький Арсенал, що ми вирішили відвідати цей музей. Але ми не знаємо, де він розташований. _____ до нього!

– Фаріде, ви заблукали. Вам треба було їхати на метро до станції «Арсенальна», а ви вийшли на станції «Хрещатик». _____ на Майдан Незалежності, потім повернути праворуч і по вулиці Інститутський піднятися вгору. Ліворуч ви побачите будинок Верховної Ради, Маріїнський палац. Треба ще трохи пройти вперед і праворуч буде Мистецький Арсенал.

– _____, пані викладачко! Як добре, що ми Вас зустріли і Ви так докладно нам пояснили дорогу.

– До побачення, шановні студенти! До зустрічі завтра на занятті! Розкажете мені, що ви побачили в музеї.

– Обов'язково розповімо! До побачення, Олено Іванівно! До завтра!

Завдання 16. Ознайомтеся зі словами на позначення мір часу (секунда, хвилина, година).

МІРИ ЧАСУ

1 хв = 60 с
1 год = 60 хв
1 доба = 24 год
1 тиждень = 7 діб
1 рік = 12 місяців
1 місяць = 30(31) діб
1 рік = 365(366) діб

Завдання 17. Допишіть у речення слова з попереднього завдання.

1. Протягом одного _____ ми вчилися вдома.
2. За останній _____ багато чого змінилось в Україні.
3. 30 _____ – це один місяць.
4. За кілька _____ дитина виростає і стає дорослою.
5. Практичне заняття триває одну _____ і 20 _____.
6. Кілька _____ потрібно, щоб сказати одне речення.

Завдання 18. Знайдіть інформацію про Музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрящини і заповніть таблицю. Можете використати такий ресурс: <http://www.niez.com.ua>.

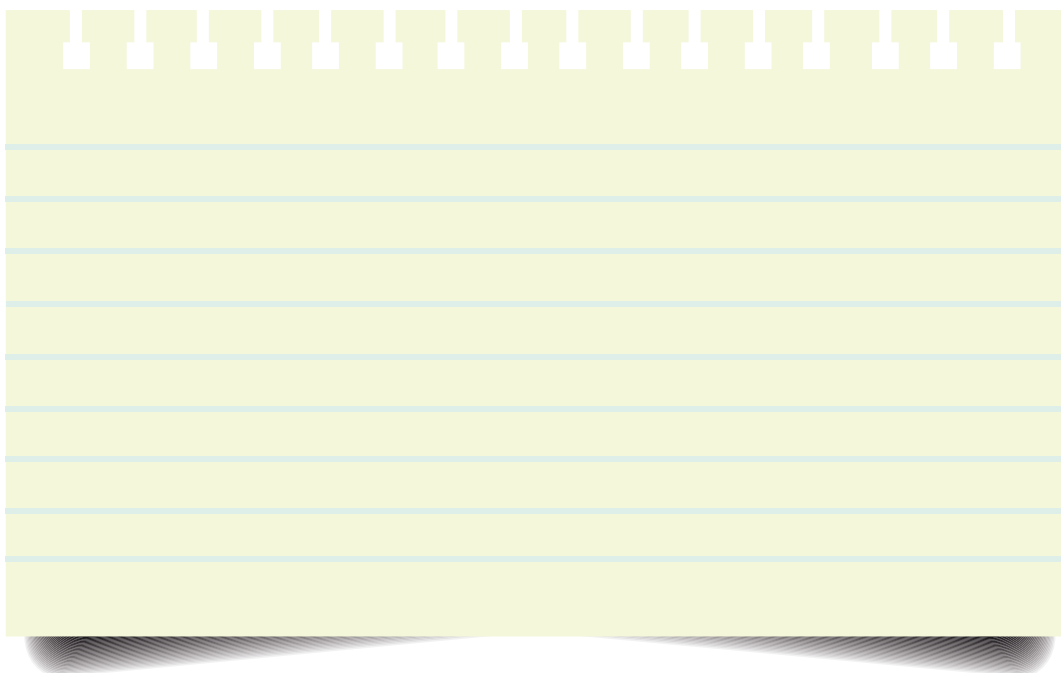
Розташування музею	
Основні завдання музею	
Діяльність музею	
Фонд музею	
Експозиція	

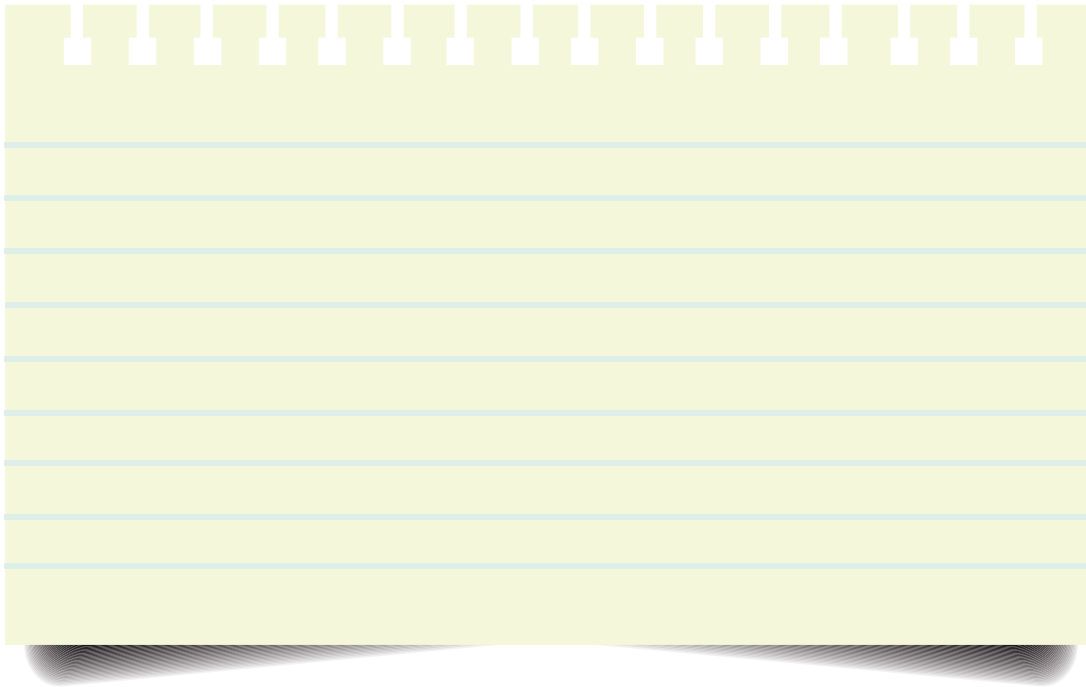
РОЗДІЛ 2

ТРАДИЦІЙНЕ УКРАЇНСЬКЕ ЖИТЛО

Завдання 19. Підготуйте та напишіть повідомлення на тему «Українське житло». Використайте слова і словосполучення: *хата, дім, будинок, помешкання, квартира, рушник, ікона, піч, потреби, архітектура, великий, світлий, дерев'яний, сучасний, будувати, прикрашати, українські традиції, сучасне будівництво, світогляд українців.*

Завдання 20. Напишіть про особливості архітектури (житла) у своїй країні.

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 21. Як ви розумієте наступні слова? Напишіть речення з ними.

Дім

Житло

Помешкання

Садиба

Квартира

Завдання 22. Допишіть пропущені прийменники і сполучники в текст.

Молода пара ... 2015 року живе ... квартирі площею 23 кв. м ... Печерську, неподалік від станції метро «Палац Україна». До цього орендували кімнату ... двокімнатній квартирі ... Голосіївському районі. Там лише одна наша кімната мала площу, як вся ця квартира.

На той момент жінка не знала, що існує така категорія житла, як смарт-квартира. Вони думали, що ... них маленька студія, адже немає стіни між кухнею ... кімнатою.

Через рік вони зрозуміли, що живуть ... смарт-квартирі. Це, в першу чергу, ... організацію простору – все має бути облаштовано так, ... поміщалися всі необхідні меблі і прилади – пральна машина, холодильник, плита, душ ... туалет.

Завдання 23. Закінчіть речення.

1. Сучасна молодь хоче жити _____.
2. Студенти часто живуть у _____.
3. Інколи люди живуть разом _____.
4. Ми будемо чекати, поки будинок _____.
5. У нашій квартирі мають бути _____.

РОЗДІЛ 3. ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

вікна

колони

палац

прапор

сходи

троянда

флагшток

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Вежа _____
2. Напрямок _____
3. Пейзаж _____
4. Подорож _____
5. Реставрувати _____
6. Тур _____
7. Фортеця _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Гетьманський	столиця	
Краєзнавчий	музей	
Маленький	місто	
Місцевий	житель	
Оглядовий	майданчик	
Цікавий	подорож	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Бачити – побачити *кого? що?* (палац, туристи, річка, весілля)

Вибирати – вибрати *що?* (шлях, маршрут, дорога, напрямок)

Мати *що?* (територія, історія, мета, бажання, інтерес)

Оглядати – оглянути *що?* (парк, фортеця, музей, галерея)

Розпитувати – розпитати *кого? про що?* (друзі, подорож, історія, гід)

Вирушати – вирушити *куди?* (екскурсія, подорож, поїздка, прогулянка)

Завдання 5. Розкрийте дужки.

1. Гарний ландшафтний парк займає (велика територія) навколо палацу.

2. У палаці на першому поверсі розміщені (виставкові зали).

3. У виставкових залах в палаці екскурсанти побачили (картини, старовинні меблі, різноманітні речі).

4. На подвір'ї туристи роздивлялися (мармуровий скульптура).

5. Друзі мріяли поїхати на екскурсію на (Чернігівщина) в (гетьманська столиця).

6. У XVIII столітті український архітектор Максим Мосципанов звів у Качанівці (розкішний палац) та спланував (регулярна паркова територія).

7. В Україні діє закон, який зобов'язує зберігати (біосферний заповідник, ландшафтний парк, ботанічний сад, заповідне урочище, рекреаційна зона).

Завдання 6. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. Українці, любити, подорожувати.

2. Наш, держава, мати, великий, територія, та, давній, історія.

3. На, екскурсія, туристи, оглядати, пам'ятники, та, картинний, галерея.

4. У, Батурин, гетьман, створити, чудовий, парк.

5. Зараз, у, будинку, в, парк, знаходиться, краєзнавчий, музей.

6. Ми, вирішити, відвідати, палац, у, Батурин.

◆ **ТЕКСТ**

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: *чому Батурин має назву «гетьманська столиця»?*

Україна – держава, яка має велику територію та давню історію. Тож не дивно, що українці люблять подорожувати. Узимку чи влітку, навесні чи восени, люди відвідують великі та маленькі міста, оглядають музеї, картинні галереї, пам'ятники, парки. Особливо цікаві нетривалі подорожі, так звані тури вихідного дня.

РОЗДІЛ 3 ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ

Зазвичай люди ретельно вибирають маршрут, розпитують друзів і знайомих про цікаві місця. Часто вибрати напрямок допомагає інтернет. Тут завжди можна знайти докладний опис цих місць.

Нещодавно друзі розповіли нам про розкішні палаци, які є на Чернігівщині. Ці палаци нещодавно реставрували. Жителі довели до ладу парки. Ми вирішили побачити все на власні очі, і в неділю вирушили в місто Батурин.

У цьому місті довгий час жили гетьмани України, тому воно має назву «гетьманська столиця».

Гетьман Василь Кочубей у XVII столітті створив тут чудовий парк. Його площа 10 гектарів. Парк – унікальна пам'ятка садово-паркового мистецтва. Ми побачили квітучі різнобарвні троянди, кущі та дерева. Люди відпочивають у парку, роблять фотосесії. На території парку проводять гарні весільні церемонії.

У парку розташований будинок Кочубея, який дбайливо зберігають місцеві жителі. Зараз у будинку міститься краєзнавчий музей.

Нашу увагу привернув розкішний палац гетьмана Розумовського. На першому поверсі розташована картинна галерея.

А ще ми оглянули Батуринську фортецю. На території фортеці є вежа. На вежі на висоті 29 метрів розташували оглядовий майданчик. Ми піднялися на нього і побачили неперевершений пейзаж. Перед нами була мальовнича річка Сейм.

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. А) Випишіть з тексту синоніми до слів.

1. Ґрунтовний – _____.
2. Краєвид – _____.
3. Обряд – _____.
4. Незрівнянний – _____.
5. Помпезний – _____.
6. Рідкісний – _____.
7. Старанно – _____.

3. Про що розповіли друзі?

4. Що можна побачити в Батурині?

5. Де міститься краєзнавчий музей?

6. Де розташована картинна галерея?

Завдання 11. Закінчіть речення.

1. Тур вихідного дня – це _____.
2. Оглядовий майданчик розташований _____.
3. Парк дуже красивий, тому тут _____.
4. У Батурині можна подивитися _____.
5. Жителі міста дбайливо зберігають _____.

Завдання 12. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

На Чернігівщині є _____ парк «Качанівка». Це найбільший парк у Європі, його площа 568 гектарів. А ще це пам'ятка садово-паркового мистецтва XVIII століття. Парк розташований на березі _____ річки Смош. У парку є _____ дерева, які ростуть тут понад 250 років. Привертає увагу центральна алея. Вона _____, майже 400 метрів. Алею прикрашають _____ скульптури.

Ми побачили у парку _____ палац та _____ церкву. У середині палац дуже гарний. На першому поверсі збереглися _____ меблі та два каміни. Розкішні дерев'яні сходи ведуть на другий поверх. Тут розташовані бенкетний зал, чайна кімната, великий бальний зал. Є великий балкон. Ми побачили _____ краєвид.

У Качанівці гостювали письменники Тарас Шевченко та Микола Гоголь. Композитор Михайло Глінка написав тут оперу «Руслан і Людмила». Художники Ілля Репін та Михайло Врубель писали свої картини.

Слова для довідок: старовинний, мальовничий, екзотичний, довгий, мармуровий, розкішний, гарний, чудовий, високий.

Завдання 13. Ви маєте розповісти про українські парки своєму другові, який планує вчитися в Україні. Продумайте свою розповідь, даючи відповіді на запитання.

1. Який регіон Ви відвідали?

2. Чи є там щось цікаве для Вас?

3. Ви відвідали сучасний парк?

4. У парку є палац? Якщо є, то який він?

5. Чи знаєте ви видатних людей, які відвідували парки Чернігівщини?

6. Що Вам сподобалось/не сподобалось на екскурсії?

Завдання 14. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Привітання при зустрічі	Прощання

Добридень! Добрий вечір! Привіт! До зустрічі! Як живете? До завтра! Усього найкращого! Як ваші справи? Як ваше здоров'я? Що нового? Бувайте! До побачення!

Завдання 15. Допишіть діалог, використовуючи вирази: *Доброго дня! Добридень! Вітаю вас! Радий вас бачити! Перепрошую! Щиро Вам дякуємо! Дякую за запитання!*

ЕКСКУРСІЯ НА ХОРТИЦЮ

– _____, шановні студенти! _____ у нашому музеї!

– _____, пане гід!

– Ви знаходитесь на старовинному острові Хортиця. У нашому музеї є різні експозиції. Що саме вас цікавить?

– Нас цікавить історія козацтва. Чи є в експозиції зброя?

– _____! Так, звичайно. У нас велика колекція зброї. Я покажу вам козацький одяг, монети. Також ми маємо макет козацького судна «Чайка». Козаки плавали Дніпром до Чорного моря.

– _____, ми читали, що у музеї є діорама, чи можемо ми її побачити?

– _____, у нашому музеї є три діорами. Перша діорама має назву «Битва Святослава», друга діорама «Військова рада на Січі», а третя «Нічний штурм Запоріжжя у 1943 році». Сподіваюсь, що вам сподобаються усі діорами, адже ви можете наочно побачити цікаві епізоди української історії. Раджу вам також придбати сувеніри, путівник, карту, магніти з зображеннями визначних пам'яток острова Хортиця та Запорізького краю.

– _____ за цікаву розповідь. Тепер ми краще підготуємося до іспиту з історії України.

– Бажаю успіху!

Завдання 16. Ознайомтеся зі словами на позначення транспорту.

Міський транспорт	Міжміський транспорт	Повітряний транспорт	Водний транспорт
Автобус	Автобус	Гвинтокрил	Корабель

Маршрутне таксі (маршрутка)	Електричка	Літак	Пором
Метро	Потяг		Річковий трамвай
Трамвай			Судно
Таксі			Теплохід
Швидкісний трамвай			Човен
Тролейбус			Яхта
Фунікулер			

Завдання 17. Допишіть у речення слова з попереднього завдання.

1. Я вперше побачив _____ у Києві.
2. Мій друг хоче поїхати в Одесу на відпочинок, тому придбав квиток на _____.
3. Учора на прогулянці я раптом побачив _____, який піднімався вгору.
4. Моя подруга давно мріє покататися на _____ в Києві.
5. Мені не подобається _____ у Києві.
6. Мої друзі нещодавно купили _____, тому що люблять відпочивати на воді.
7. Моя мама завжди замовляє _____, якщо треба далеко їхати.

Завдання 18. Знайдіть інформацію про Історико-культурний комплекс «Запорізька Січ» в Запоріжжі і заповніть таблицю. Можете використати такий ресурс: <https://ostriv.org/>. Перегляньте фотогалерею.

Склад комплексу	
Історія	
Краєвиди	
Екскурсії	
Режим роботи	

Завдання 19. Підготуйте повідомлення на тему «Екскурсія». Оберіть одну із запропонованих екскурсій. Скористайтеся додатковою інформацією.

1. Музей судноплавства.

Слова для довідок: Історія судноплавства козаків. Козацька «чайка». Військові судна XVIII ст., які знайшли на дні річки Дніпро. Кораблі брали участь у російсько-турецькій війні 1735-1739 рр. Колекція стародавніх якорів.

2. Острів Хортиця на Дніпрі.

Слова для довідок: Пішохідна екскурсія. Загальна інформація про Хортицю. Інформація про будівництво Дніпрогесу. Місце загибелі Святослава Хороброго. Скіфське поселення (городище). Лінія укріплень XVIII ст. Скелі.

3. Природнича пішохідна екскурсія на Хортиці.

Слова для довідок: Березень-квітень – екскурсія-фотополювання. Перші весняні квіти. Рослини на острові навесні.

Дендрологічний парк в центральній частині острова. Рослини, які привезли на острів з усіх куточків Європи та Світу.

4. Скіфський стан.

Слова для довідок: Збережені і відновлені кургани. Загадковий народ скіфи. Кам'яні ідоли, козацькі хрести, сільськогосподарські знаряддя праці.

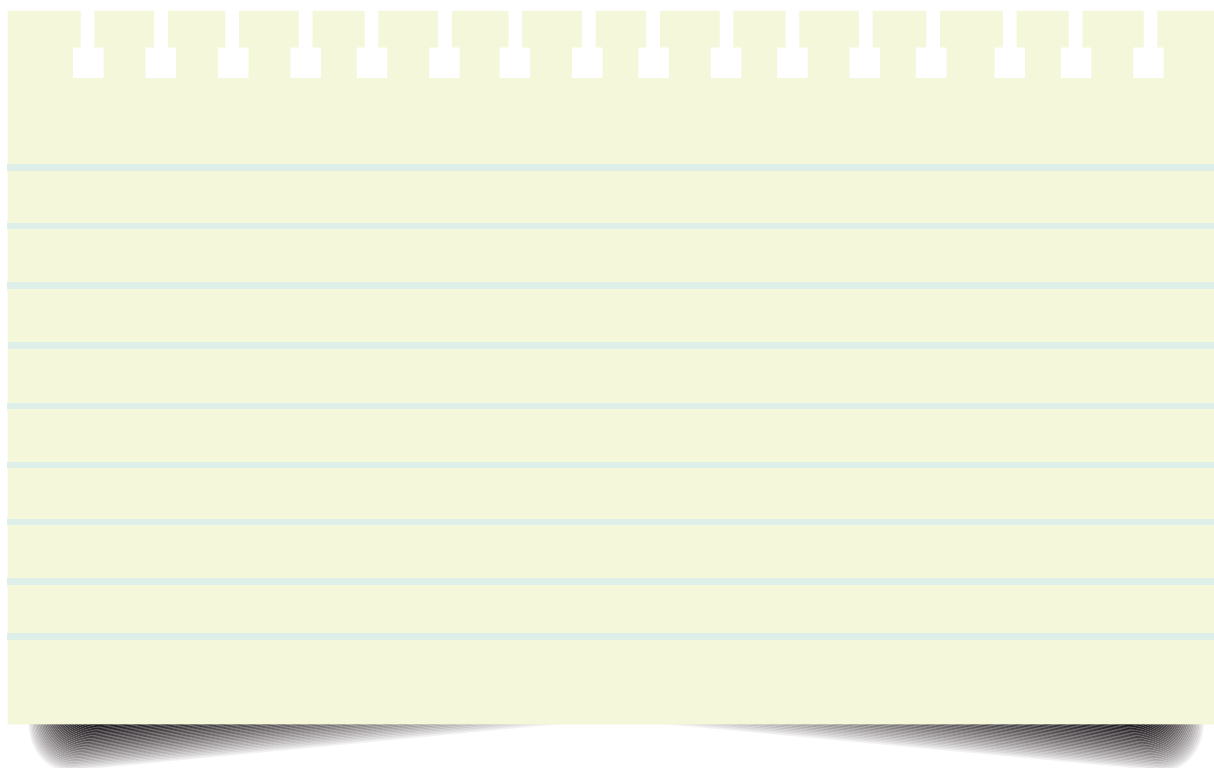
5. Теплохідна екскурсія навколо о. Хортиця.

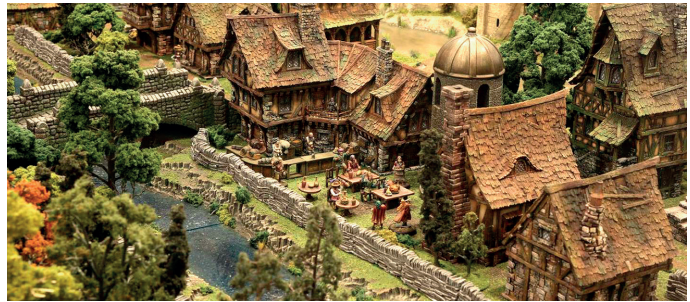
Слова для довідок: Дивовижні пейзажі. Розповідь про історію міста Запоріжжя та острова Хортиця. Мости, старе русло Дніпра, панорама міста, Дніпрогес. Комфортбельний теплохід, закрита і відкрита палуби. Теплохід розрахований на 200 осіб.

A large, light green rectangular area with a perforated top edge, resembling a sheet of paper or a folder divider. It is positioned in the lower half of the page, below the text. The area is empty, suggesting it is a space for notes or additional information.

РОЗДІЛ 3
ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ

Завдання 20. Напишіть про місто Запоріжжя. Використайте слова і словосполучення: *місто, історія, центр країни, скіфи, козаки, природа, панорама, острів Хортиця, багатівіковий, унікальний, історичний, культурний та індустріальний, стародавній, європейський, загадковий, волелюбний, дивовижний, найбільший.*

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 21. Напишіть визначення поняттям.

1. Скіфи – це _____.
2. Хортиця – це _____.
3. Дніпрогес – це _____.
4. Козацька «чайка» – це _____.
5. Діорама – це _____.
6. Краєвид – це _____.

Завдання 22. Напишіть пропущені прийменники.

1. Наш викладач запропонував поїхати _____ екскурсію.
2. Ми побачили чудовий палац _____ парку.
3. Нещодавно ми прочитали _____ дивовижний острів посеред Дніпра.
4. _____ музеї _____ полицях розташовані цікаві експонати.
5. _____ Запоріжжі _____ Хортиці є цікаві різноманітні музеї.

Завдання 23. Закінчіть речення.

1. Україна має давню історію, тому _____.
2. Українці люблять подорожувати, тому _____.
3. У музеї на Хортиці ви можете побачити колекцію зброї, яку _____.
4. Ми дізналися, що в Качанівці _____.
5. Батурин – «козацька столиця», тому що _____.

Завдання 24. Допишіть у текст пропущені дієслова.

У Запоріжжі _____ унікальний музей. Тут екскурсанти на власні очі _____ унікальну колекцію. Це козацькі човни, якорі. Це єдині у світі експонати.

На екскурсії відвідувачі _____ про історію козацького флоту, про конструкції кораблів та їх призначення, про консервацію та реставрацію суден. Тут можна _____ оригінальні фото на згадку.

РОЗДІЛ 4. УКРАЇНСЬКА НАЦІЯ

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

українці селяни козак гетьман зброя військо танці (козацькі)

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Воїн – _____
2. Голод – _____
3. Дисципліна – _____
4. Індивідуалізм – _____
5. Охайність – _____
6. Скептичний – _____
7. Товариство – _____

Завдання 3. Утворіть словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Високий	козак	
Військовий	наука	

РОЗДІЛ 4
УКРАЇНЬСЬКА НАЦІЯ

Козацький	школа	
Певний	рівень	
Своєрідний	відстань	
Справжній	гостинність	
Традиційний	суспільство	
Український	нація	

Завдання 4. Допишіть у речення необхідні слова. Використайте довідку.

1. Іноземці називають українців _____ нацією.
2. Козак – воїн, _____ людина.
3. Українські воїни були міцні та _____ .
4. Емоційність – важлива риса _____ українців.
5. Народ України дуже _____ .
6. Козаки вчилися володіти _____ та _____.
7. Запорізька Січ – це _____ мужності.
8. Не всі _____ могли стати козаками.

Слова для довідок: характер, маскуватися, бажаючи, козацький, охайний, сильний, школа, зброя, вільний.

Завдання 5. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. Жителі, Україна, любити, об'єднуватися, в, група.

2. Українці, дуже, обережний, і, не, довіряти, всі.

3. Козаки, удосконалювати, фізичний, і, психофізичний, здоров'я.

4. Дисципліна, важливий, для, козаки.

5. Українці, складно, заводити, друзі.

◆ ТЕКСТ

Завдання 6. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: *чому українців називають козацькою нацією?*

КОЗАЦЬКА НАЦІЯ

Традиційне українське суспільство завжди мало високий рівень організації. Люди із задоволенням створюють маленькі товариства – громади, ради та ін.

Українці стримані і мовчазні. Вони не можуть одразу заводити друзів. І довго пам'ятають образи (у цьому вони схожі на народи Кавказу). Головними рисами українців є емоційність і індивідуалізм. Вони мають скептичний характер («цю справу треба добре обдумати»), обережний і недовірливий. Типові для європейців риси характерні українцям: любов до порядку, чистоти, охайності. Вони відрізняються гостинністю, життєрадісністю, артистизмом. Українці мають гарне почуття гумору.

Дуже часто іноземці називають українців козацькою нацією. Слово «козак» – означає вільну людину, воїна. Козаки були середнього зросту, міцні та сильні, легко переносили голод, холод, спеку. Козаки дуже відважні, хоробрі, відрізняються благородними рисами, вихованням.

У житті козаків дуже важливою була дисципліна. Щодня займалися фізичними і психофізичними вправами. Розвивали не тільки тіло, але і вдосконалювались психічно і морально. Учили козацькі правила, військову науку, володіння зброєю, правила маскуванню і навіть танці.

Січ була своєю школою лицарства та мужності, яку проходило багато українців. На велику популярність козацької науки вказує і такий факт: майбутній козак повинен був пропливти певну відстань супроти течії Дніпра. Серед населення Запорізької Січі майже половину становили селяни, які займалися хліборобством й городництвом, частково скотарством. Якщо новенький і вступав у Січ, то ставав справжнім козаком лише тоді, коли вивчив козацькі правила і військову науку. Хто хотів стати козаком, мусив наперед служити три роки в старого козака за чуру. Чура (слуга) робив усяку роботу, а потім, коли навчився від того козака орудувати зброєю і набирав справності в битвах, ставав справжнім козаком і діставав зброю: рушницю, шаблю, спис, лук і стріли.

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 7. Випишіть з тексту антоніми до слів.

1. Українці необережні у заведенні друзів.

2. Жителі України відрізняються сумом.

3. Козаки легко переносили спеку.

4. Юнаки вчили правила демонстрування себе.

5. Українці швидко забувають образи.

6. Козак пропливав Дніпро за течією.

7. Молоді люди мали служити в молодого козака три роки.

Завдання 8. Дайте відповіді на запитання до тексту.

1. Які спільні риси характеру європейців і українців?

2. Якими рисами українці схожі на народи Кавказу?

3. Чому українців називають козацькою нацією?

4. Що означає слово «козак»?

5. Як виглядали козаки?

6. Які риси характеру властиві козакам?

7. Що в собі розвивали козаки?

Завдання 11. Ви маєте розповісти про український народ своєму другові, який планує вчитися в Україні. Продумайте свою розповідь, даючи відповіді на запитання.

1. Де живуть українці?

2. Чим українці відрізняються від інших націй?

3. Чи подобається вам гостинність українців?

4. Чому українців називають козацькою нацією?

5. Хто такі козаки і який вигляд вони мали?

6. Чому другові варто / не варто приїжджати до України?

Завдання 12. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Прохання	Знайомство	Подяка

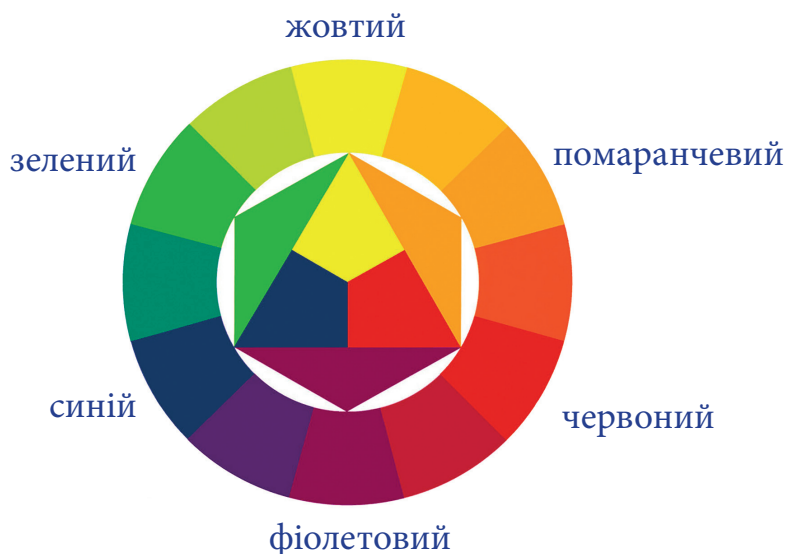
Дозвольте пройти; дякую; давайте знайомитися; будь ласка; дозвольте відрекомендуватися; Чи могли б Ви...; будьте ласкаві; допоможіть мені, будь ласка; дуже дякую; Познайомтесь, будь ласка! Дякую вам за допомогу.

Завдання 13. Допишіть діалог, використовуючи вирази: *Дуже дякую вам за допомогу; Нема за що; Дякую; Не варто подяки!; Будемо знайомі; Дуже приємно з вами познайомитися.*

ЗУСТРІЧ НА ВОКЗАЛІ

- Добрий день! Мене звати Олег Іванович. Я ваш гід на наступні дві доби.
- Добридень! Мене звати Зураб. _____
- Дозвольте вам допомогти з багажем.
- _____ .
- _____ .
- Це Степан. Він наш водій.
- _____ .
- Ходімо до машини. Там буде зручно і не так спекотно. Давайте я понесу ваші речі.
- _____ .
- _____ .

Завдання 14. Ознайомтеся зі словами на позначення кольору.

Завдання 15. Допишіть у речення слова з попереднього завдання.

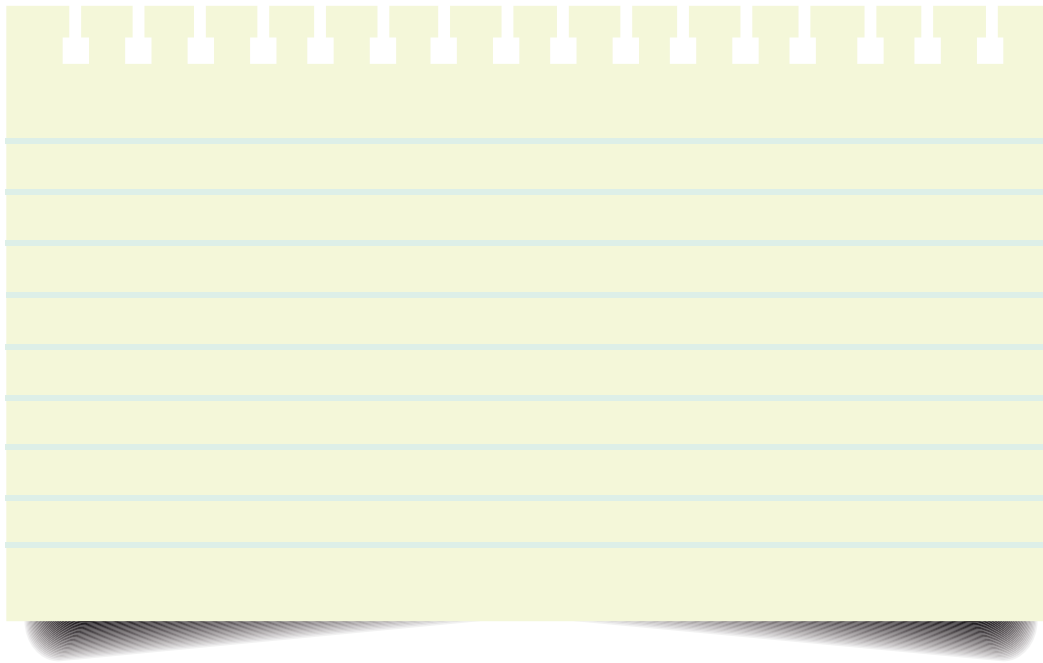
1. В українців переважно _____ очі.
2. Шаровари козаків можуть бути і _____, і _____.
3. _____ колір – символ свята в Україні, а _____ колір – символ журби.
4. Українські дівчата люблять _____ троянди і _____ ромашки.
5. Прапор України має два кольори: _____ і _____.
6. Навесні в Україні всі поля стають _____.

Завдання 16. Знайдіть інформацію про Музей гетьманства в Києві і заповніть таблицю. Можете використати такий ресурс: <http://www.getman-museum.kiev.ua>. Перегляньте віртуальний тур музеєм гетьманства.

Друга назва музею	
Основні завдання музею	
Діяльність музею	
Фонд музею	
Експозиція	

Завдання 17. Підготуйте повідомлення на тему «Українське козацтво». Використайте слова і словосполучення: *степ, охорона, організація, маскуван-ня, селяни, сильний, веселий, запальний, хоробрий, товариство, українські землі, військова наука, вільна людина, вправний воїн.*

Завдання 18. Напишіть про особливості своєї нації.

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 19. Напишіть синоніми до наданих слів.

1. Відстань – _____
2. Громада – _____
3. Народ – _____
4. Охайність – _____
5. Сильний – _____
6. Тепло – _____
7. Хоробрий – _____
8. Щодня – _____

Завдання 20. Допишіть пропущені слова в речення.

1. У козацькій школі вчилися _____, писати, співати.
2. У цих школах був суворий курс _____ та військового виховання.
3. Одне із завдань – це маскування в _____ умовах.
4. Традиційні змагання козаків – їзда на _____.
5. У козаків існував культ _____ досконалості.

Завдання 21. Закінчіть речення.

1. Чури вчилися в козаків _____
2. Козаки вміли володіти зброєю і _____
3. Юнаки вірили в свої сили _____
4. Основні заняття козаків: полювання, плавання _____
5. У міцного вождя – міцне _____

Завдання 22. Допишіть у текст пропущені прикметники.

Більшість запорожців _____ свій час використовували для фізичної підготовки, зокрема об'їжджали коней, вправлялися в стрільбі, фехтуванні на шаблях.

У той час чималою популярністю користувалися _____ змагання на силу, спритність, витривалість.

Окремі козаки _____ вправами досягали неймовірного ефекту, коли «тіло грає» (в такому разі больові удари противника не відчувалися). Такі козаки миттєво концентрували внутрішню енергію в тій частині свого тіла, куди спрямовувався удар. Подібні явища притаманні і східним системам боротьби, наприклад мистецтву тибетських ченців катеда і «школі залізної сорочки» в кунг-фу та карате.

Козаки, які постійно займалися вдосконаленням свого _____ і психофізичного стану, оволодівали специфічними дихальними вправами – подібно до йогів.

Таке явище, як доводять дослідники, спостерігається у китайських цигунів, японських кіко, таємниця сили яких – у «роботі з _____ енергією через дихальні вправи». Сучасна наука наводить такі факти, проте наукове їх пояснення й обґрунтування належить майбутньому.

РОЗДІЛ 5. ЗДОРОВ'Я, ГІГІЄНА. САМОПОЧУТТЯ

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

бігова доріжка

ворота

глядачі

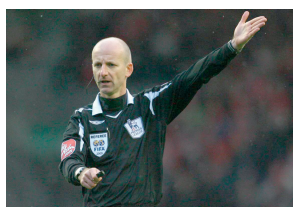
гравці

поле

рефері

розмітка

футболісти

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Винахідливість _____
2. Гігієна _____
3. Загартування _____
4. Координація _____
5. Оздоровлення _____
6. Плавання _____
7. Спритність _____
8. Фехтування _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Водний	процедури	
Гігієнічний	фактори	
Дихальний	вправи	
Здоровий	сон	
Свіжий	повітря	
Фізичний	виховання	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Бути – стати *ким?* (спортсмен, воїн, плавець, футболіст, фехтувальник)

Займатися – зайнятися *чим?* (танці, футбол, гімнастика, плавання)

Загартувуватися – загартуватися *чим?* (вода, сонце, повітря)

Керувати *ким? чим?* (група, човен, колектив, машина)

Оволодівати – оволодіти *чим?* (знання, навички, дихальні вправи)

Цікавитися – зацікавитися *чим?* (єдиноборства, фехтування, здоров'я)

Завдання 5. Розкрийте дужки.

1. Козаки були (плечисті, міцні та сильні люди).

2. Запорозьці займалися (фехтування, веслування, фізичне вдосконалення).

3. Молоді козаки наполегливо тренувалися й оволодівали (зброя, шаблі).

4. Козаки загартовувалися (холодна вода, ходьба босоніж, плавання).

5. Лише сміливий воїн ставав (справжній козак).

Завдання 6. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. Запорожці, створити, ефективний, вправи, для, фізичний, виховання, молодий, люди.

2. Молодь, змагатися, у, сила, у, спритність, та, у, винахідливість.

3. Хлопці, вчитися, плавати, у, річка, керувати, човен, їздити, на, кінь.

4. Юнаки, займатися, полювання, рибальство, збирати, гриби, та, ягоди.

5. Козаки, дуже, любити, танцювати, бойовий, танок, на, майдан.

6. Молодий, козаки, робити, специфічний, дихальний, вправи.

◆ ТЕКСТ

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: *завдяки кому сформувалася національна система фізичного виховання?*

Українці завжди приділяли увагу своєму здоров'ю. Особливо це стосується козаків. Вони були воїнами, які постійно захищали кордони своєї країни. Козак мусив бути сильним, не хворіти, легко переносити холод, спеку, голод, спрагу. Для цього козаки створили спеціальний комплекс вправ. Це були фізичні та психофізичні вправи, які допомагали зміцнювати тіло та душу воїнів.

Козаки ефективно використовували оздоровчі сили природи та гігієнічні фактори для загартування. Юнаки вчилися плавати, пірнати у воду, веслувати, керувати човном. Їм треба було вміти пливати проти течії Дніпра біля Хортиці. Це був важкий іспит, бо в

цьому місці бурхлива річка тече дуже швидко. Тому вони постійно тренувалися. Молоді і старі козаки купалися у річці влітку і взимку. Вони загартовували своє тіло, носили легкий одяг, ходили босоніж і спали на свіжому повітрі. Вранці робили водні процедури. Козаки давно зрозуміли, що плавання – найефективніший спосіб загартування.

Юнаки стріляли, фехтували, їздили верхи, вчилися керувати конем. Ці вправи розвивали спритність та силу. Хлопці постійно тренувалися, а потім влаштовували змагання. Спритність розвивали також заняття полюванням та рибальством.

Молоді козаки приділяли велику увагу вивченню різноманітних видів єдиноборств. Це розвивало винахідливість. Вони оволодівали специфічними дихальними вправами. Ці вправи допомагали покращити стан здоров'я юнаків.

І старі, і молоді козаки дуже любили танцювати, адже танці сприяють розвитку координації рухів людини. На Січі навіть був свій улюблений танок – бойовий гопак.

Так, в Україні сформувалася національна система фізичного виховання молоді.

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. А) Випишіть з тексту синоніми до слів.

1. Допомогати – _____
2. Зміцнювати – _____
3. Опановувати – _____
4. Практикуватися – _____
5. Управляти – _____

Б) Вставте в речення необхідні прикметники. Користуйтеся текстом.

1. Козаки повинні бути _____ людьми.
2. Юнаки залюбки опановували _____ вправи.
3. Щоранку козаки робили _____ процедури.
4. На іспиті юнакам треба було пропливти проти течії _____ річки.
5. Козаки загартовували тіло, тому весь рік носили _____ одяг і спали на _____ повітрі.

Завдання 9. Як Ви розумієте вислови? Напишіть з ними речення.

- Бойовий гопак
- Важкий іспит
- Водні процедури
- Ходити босоніж

Завдання 10. Напишіть відповіді на запитання до тексту.

1. Чи приділяють увагу здоров'ю українці?

2. Чому козаки повинні бути здоровими?

3. Як козаки зміцнювали тіло?

4. Що повинен уміти молодий козак?

5. Який іспит був найважчим?

6. Як молоді люди розвивали спритність?

7. Що таке бойовий гопак?

Завдання 11. Закінчіть речення.

1. Козак – це воїн, тому _____.
2. Дуже важко плити проти течії, тому що _____.
3. Танок допомагає розвивати координацію рухів людини, тому _____.
4. Молоді козаки вивчали єдиноборства, адже _____.
5. Козаки давно зрозуміли, що плавання _____.

Завдання 12. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

Сучасні молоді українці продовжують _____ традиції козаків. Вони дотримуються _____ способу життя. Юнаки та дівчата регулярно відвідують _____ зали та фітнес-центри. Восени та взимку молодь займається плаванням у басейнах. Улітку максимально використовує _____ сили природи і відпочиває біля водойм, адже плавання – це _____ спосіб загартування.

Сучасним хлопцям і дівчатам подобаються _____ види єдиноборств. Тут необхідні _____ вправи.

Слова для довідок: специфічний, дихальний, спортивний, різноманітний, ефективний, здоровий, оздоровчий.

Завдання 13. Вам треба розповісти про здоров'я людей. Продумайте свою розповідь про спорт, даючи відповіді на запитання.

1. Як українські козаки виховували молодь?

2. Що вам відомо про козацькі традиції загартування?

3. Як козаки розвивали спритність та силу?

4. Як танці допомагають тренувати тіло?

5. Чи продовжує сучасна молодь традиції козаків?

6. Чи дотримуетесь ви правил здорового способу життя?

Завдання 14. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Схвалення	Сумнів

Молодець! А ви впевнені? Можливо, але ...; Дуже добре! Чудово! Якщо я не помиляюсь...; Маю сумнів, що ...; Розумниця! Ви так вважаєте? Добре! Хороша ідея.

Завдання 15. Допишіть діалог, використовуючи вирази: а) *Ти правильно вчинив, сказав, виступив; дуже правильний, розумний, доречний вчинок; ти прийняв надзвичайно вдале, розумне, продумане, рішення; я в захопленні від твого вчинку; я в захопленні від твоєї пропозиції.* б) *Дякую! це тобі тільки здається; мені приємно, що ти оцінив мій вчинок; я не вартий таких слів; те ж саме я можу сказати і про тебе.*

БУДЕМО ЗАГАРТОВУВАТИСЯ!

- Друзі, у мене чудова новина сьогодні!
- Яка новина, Сергію?
- Я щойно дізнався, що в нашому університеті відкрили новий басейн. Тому пропоную нам усім почати загартовуватися, адже скоро зима!
- Зима? Ну то й що? Будемо тепло одягатися і не захворіємо.
- Ні, друже, треба слідкувати за своїм здоров'ям! Тому я пропоную записатися на плавання, адже водні процедури дуже корисні. Я вже домовився з викладачем.
- _____, Сергію! _____, ми теж так зробимо. А дівчатам що порадиш?

- Для дівчат є аквааеробіка!
- _____, Сергію, яка слухна пропозиція!
- Загартування водою дуже корисне!
- А я вже записалася на баскетбол. Мені подобаються ігри з м'ячем.
- Наталко, це _____, адже рух є основою життя.
- _____ тобі, Сергію, ти завжди такий уважний!
- _____, друзі, це мій обов'язок. Я староста групи, тому мушу дбати про все.
- Ти справжній староста!
- _____, що ви такої думки про мене.

Завдання 16. Ознайомтеся зі словами на позначення видів загартування.

Водні процедури	Повітряні процедури	Сонячні процедури	Рух
Ванни (лікувальне купання)	Аеротерапія	Геліотерапія	Біг
Контрастний душ	Парне загартовування (лазня, сауна)		Катання на ковзанах
Купання у відкритих водоймах			Ранкова гімнастика
Моржування			Ходіння босоніж
Обливання			Ходіння на лижах
Обтирання			

Завдання 17. Допишіть у речення слова з попереднього завдання.

1. Я завжди роблю _____ біля відкритого вікна.
2. _____ називається виконання фізичних на відкритому повітрі.
3. Узимку деякі люди в Україні купаються у річках, це називається _____ .
4. Мені подобається _____, тому в мене завжди гарна засмага.
5. _____ дуже корисно приймати після роботи.
6. _____ холодною водою допомагає зняти стрес.

Завдання 18. Знайдіть інформацію про правила загартування. Можете використати такий ресурс: <https://sites.google.com/>.

Місце загартування (природа)	
Постійність	
Поступовість	
Правила поведінки під час процедур	

Завдання 19. Підготуйте повідомлення на тему «Гігієна». Оберіть одну із запропонованих тем. Скористайтеся додатковою інформацією.

1. 5 травня – Всесвітній день гігієни рук

Слова для довідок: День визначила Всесвітня організація здоров'я. 5 день 5 місяця – 5 пальців на руці. Мета свята – нагадати людям про необхідність чистоти рук. Правила миття рук.

2. Чисті руки – здорова людина.

Слова для довідок: Більшість інфекцій передається через брудні руки. Профілактика інфекцій. Мило чи антисептик?

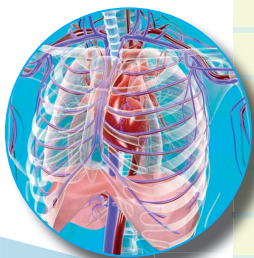

3. Гігієна помешкання.

Слова для довідок: Вплив житлових умов на здоров'я людини. Світло, температура, шум в оселі. Чистота помешкання.

Завдання 20. Напишіть про здоров'я сучасної людини. Використайте слова і словосполучення: *вправи, процедури, помешкання, традиції, харчування, водний, чистий, український, дихальний, специфічний, повноцінний.*

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 21. Дайте визначення поняттям.

1. Аеротерапія – це _____.
2. Лазня – це _____.
3. Аквааеробіка – це _____.
4. Моржування – це _____.
5. Геліотерапія – це _____.

Завдання 22. Напишіть пропущені прислівники.

1. Улітку дуже _____ ходити босоніж берегом моря.
2. Обливатися холодною водою _____ для здоров'я.
3. Ранкову гімнастику _____ робити біля відчиненого вікна.
4. Люди _____ мийуть руки.

Завдання 23. Закінчіть речення.

1. Лікарі радять людям щодня _____.
2. Ми з подивом побачили, як узимку українці купуються _____.
3. Ходити босоніж _____.
4. Традиції козаків _____.
5. _____ – це один з ефективних видів загартування людини.

Завдання 24. Допишіть у текст пропущені дієслова.

Сучасна молодь приділяє велику увагу своєму здоров'ю. Хлопці і дівчата _____ у басейнах, а влітку _____ у відкритих водоймах. Молоді люди _____ спортзали або фітнес-центри та наполегливо _____. Уранці вдома вони _____ ранкову гімнастику біля відкритого вікна. Деякі люди _____ контрастний душ вранці або ввечері, після роботи. Українцям _____ лазня та сауна.

РОЗДІЛ 6. УКРАЇНСЬКА ТРАДИЦІЙНА КУХНЯ

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

Хліб-сіль (на рушнику)
Бануш

Глиняний горщик

Борщ

Вареники
Святковий стіл

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Голод – _____
2. Етнограф – _____
3. Звичай – _____
4. Неповага – _____
5. Паска – _____
6. Повір'я – _____
7. Поласувати – _____
8. Предок – _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Вишитий	рушник	
Давній	традиція	
Заслужений	діяч	
Землеробський	господарство	
Молочний	кухня	
Національний	колерит	
Тягловий	сила	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Запрошувати – запросити *кого?* (друзі, колеги, ви, батьки)

Подавати – подати *що?* (страва, борщ, рушник, чашка)

Готувати – приготувати *що?* (суп, каша, пиріг, млинці)

Пригощати – пригостити *чим?* (мед, хліб, пиріжки, вареники)

Частувати – почастувати *чим?* (зрази, компот, салат, курка)

Завдання 5. Зробіть з двох простих речень одне складне і запишіть його.

1. Українська кухня відома багатьма стравами. Їх люблять у багатьох країнах.

2. З давніх років українці готували з пшениці. Її вирощували на полях та городах.

3. З українським хлібом пов'язано багато традицій. Вони і сьогодні підтримуються людьми.

4. М'ясо свиней є найбільш популярним серед людей. Вони живуть на цій землі.
-
5. Кожна господиня готує борщ. Він має свої смакові особливості.
-
6. Вареники господині готують з багатьма начинками. Вони можуть бути як солоними, так і солодкими.
-
7. На великі свята українські жінки накривають стіл. На ньому обов'язково є свіжий хліб.
-
8. Кожний регіон України має свої традиційні страви. Вони кожному смакуватимуть.
-
9. Українці часто дотримуються постів. Їх кілька протягом року.
-

Завдання 6. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. Український, традиційний, кухня, відомий, у, весь, світ.
-
2. Козаки, готували, різноманітний, страви, в, казани.
-
3. Молодий, козаки, випробовувати, переперчений, борщ.
-
4. Український, кухня, надзвичайно, різнобарвний, і, використовувати, традиції, різний, країни.
-
5. З, давній, часи, жито, і, пшениця, бути, основний, культури, сільський, господарство, Україна.
-

◆ ТЕКСТ

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: чому українська національна кухня відома у всьому світі?

УКРАЇНСЬКА КУХНЯ

Українська національна кухня склалася на рубежі XVIII – XIX століть. До неї увійшли способи обробки продуктів, запозичені в різних народів, але в цілому кухня українців була оригінальною і цілком самобутньою.

Серед кулінарних традицій світу українська користується заслуженою славой. В усьому світі відомі такі неповторні страви, як борщ і вареники.

Українці – землеробський народ із давніми традиціями. З давніх часів жито і пшениця були головними культурами, які вирощувалися в Україні. Тому український народ дуже шанує хліб.

Хліб-сіль, подані гостеві на вишитому рушнику, були й залишаються вищим проявом гостинності українського народу. З хлібом пов'язано безліч звичаїв і повір'їв. Наприклад, хліб дозволялось різати лише в напрямку до себе. Якщо шматок упав, то його слід було підняти, поцілувати і знову покласти на стіл. У цих звичаях виявлявся постійний острах голоду, який переслідував українських предків.

Білий із рожевими прожилками – такий колір пропонував надати українському прапорові один німецький етнограф позаминулого століття, який стверджував, що українці люблять сало, як ведмідь мед. І цей учений, безумовно, мав рацію, тому що свинина, сало є найбільш розповсюдженою серед українців м'ясною їжею.

Ще в недалекому минулому вживання яловичини було в українців порівняно незначним. Це пояснюється тим, що корови високо цінувалися в Україні як джерело молока і молочних продуктів, а волів використовували як тяглову силу на сільськогосподарських роботах.

Борщ в Україні оточений справжнім культом, а його поїдання супроводжується цілим ритуалом. Українець може запросити вас до столу таким висловом: «Сідайте борщувати». На Січі переперчений борщ використовували для випробування молодих козаків на стійкість і витримку. На Поліссі борщ здавна вважався символом родини, адже усі складники, вміваючи у глиняному горщику, передають свої смаки одне одному, й утворюють неповторну смакову гаму. Перш ніж подати на стіл – господиня «затирала» борщ, тобто розтовкувала сало з сіллю та часником. У гарній хаті борщ по-

давали гарячим, та таким, щоб з нього ще пара йшла. Українці вірили, що то не просто пара, а духи предків, що відійшли у світ інший, а нині завітали, щоб допомагати їм. Подати гостю борщ без пари, або й зовсім холодним – вважалося за неповагу. У давні часи м'ясо у борщі можна було зустріти лише на великі свята, бо свиней часто не кололи. Коли не було посту – клали ще й добрячу ложку сметани.

Кожен регіон України не тільки має власні страви, але й загальновідомі готує по-своєму. На Волині вас почастують ароматною домашньою ковбасою; на Черкащині пригостять рибою по-жашківські; на Поліссі можна поласувати напоями з журавлини та калини, варениками з чорницею і смаженими грибами; гуцули почастують смачнючим банушем або зразами з чорносливом і горіхами, яловичиною.

Звичайно, традиційна справа – це вареники. Суто українські начинки для вареників – вишні, сир, цибуля, вишкварки тощо. Як начинку використовували також капусту, картоплю, гречану кашу, мак, сухофрукти, варений горох та ін.

Чудова й невичерпна розмаїтість української народної кухні!

(Чугуєнко М.В.)

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. А) Випишіть з тексту синоніми до слів.

1. Звичайі – _____
2. Велика кількість – _____
3. Великий – _____
4. Доводити – _____
5. Елементи – _____
6. Неймовірний – _____
7. Пригостити – _____

РОЗДІЛ 6
УКРАЇНЬСЬКА ТРАДИЦІЙНА КУХНЯ

Б) Вставте в речення необхідні прикметники. Користуйтеся текстом.

1. У _____ часи українці вирощують хліб і велику кількість овочів.
2. Кожен регіон готує _____, так і _____ страви.
3. Сучасні українці пригощають гостей _____ кавою.
4. Складники борщу в глиняному горщику створюють _____ гаму.
5. Вишня, сир, картопля – це _____ начинки для вареників.

Завдання 9. Поясніть, як Ви розумієте вислови. Напишіть з ними речення.

- Традиційна страва
- Розмаїтість української кухні
- Справжній культ
- Давні традиції

Завдання 10. Напишіть відповіді на запитання до тексту.

1. Чому українська кухня відома у світі? Якими стравами?

2. Які звичаї українського народу пов'язані з хлібом?

3. Чому українці не вживали раніше яловичину?

4. Що ви знаєте про борщ і звичаї його подавання до столу?

5. Якими стравами вас почастують на Волині, Черкащині, Поліссі, Гуцульщині?

6. Які страви української кухні вам подобаються?

Завдання 11. Закінчіть речення.

1. Українська національна кухня сформувалась _____.
2. Німецький етнограф пропонував _____.
3. Українці можуть запросити вас до столу таким висловом: _____.
4. Кожен регіон України _____.
5. Традиційні страви України _____.

Завдання 12. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

Національна кухня – невіддільна складова культури. А ще – це строкате дзеркало історії, кожен поворотний етап якої приносив (або забирав) нові продукти, смаки та _____ приготування. На формування української кухні вплинуло кілька факторів:

По-перше, розташування _____ земель на перетині різних важливих торговельних шляхів (зі Сходу на Захід та з Півночі та Південь). Це сприяло обміну та появи різноманітних нових продуктів.

По-друге, сприятливий клімат та фантастичне біорізноманіття. Хоча є продукти, поширені усюди, кожен з регіонів України мав свої особливості. Так, наприклад, для карпатської кухні характерне дуже широке використання _____ та ягід, на Слобожанщині популярні страви з дичини, а в приморських районах є давні традиції споживання риби та морепродуктів.

Десятки різних народів (від греків і турків до німців та угорців) вплинули на те, як формувалася українська кухня. Безперервно відбувався культурний обмін, наслідком якого стала поява майже однакових страв, які можна знайти в різних частинах _____ кулі.

Протягом багатьох століть хліб, хлібні вироби та страви із зернових становили основу харчування українців. Починаючи від найдавніших _____ коржів, як го-

РОЗДІЛ 6 УКРАЇНЬСЬКА ТРАДИЦІЙНА КУХНЯ

тували на території України тисячі років тому, до безлічі складних хлібобулочних виробів, якими, наприклад, захоплювався Бальзак, подорожуючи Україною.

За матеріалами <http://obradio.com.ua/chasopys/shho-take-ukrayinska-kuhnya-istoriya-stravy-smaku/>

Слова для довідок: техніка, український, поява, земний, гриби, прісний.

Завдання 13. Ви маєте розповісти про українську національну кухню своєму другові, який планує вчитися в Україні. Продумайте свою розповідь, даючи відповіді на запитання.

1. Які кулінарні традиції має український народ?

2. Чи можете Ви поєднати українські страви з європейськими традиційними стравами?

3. Які українські страви відомі у світі?

4. Чому вам подобається українська кухня?

5. Які заклади харчування в Києві ви можете порадити другові?

Завдання 14. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Привітання	Побажання

Бажаю вам щасливої дороги!; бажаю тобі; від усієї душі вітаємо зі святом...; З Новим роком!; Успіхів вам!; Смачного!; Будьте здорові!; Прийміть мої вітання з ...; Будьте щасливі!

Завдання 15. Допишіть діалог, використовуючи вирази: *Щасливої дороги! Зі святом вас! Від усього серця бажаємо вам... Хай щастить!*

– Доброго дня, шановні гості! _____ на Миколаївщині, у нашому чудовому селі Геройське! Сьогодні у нас свято – День солі.

– _____! Свято солі, хіба це так важливо?

– А як же, дуже важливо! Адже сіллю присмачують страви, без солі людина може захворіти. Слухайте, будь ласка! Колись за сіллю ходили до берегів Чорного та Азовського морів. Людей, які цим займалися, називали «чумаки». Вони їхали до моря навесні і поверталися додому восени. Це була дуже важка робота. Сучасні люди пам'ятають про це. Українці завжди зустрічають гостей хлібом та сіллю.

– Пані екскурсовод, друзі сказали мені, що на небі можна побачити «Чумацький шлях». Це жарт?

– Ні, так називається галактика. Ваші друзі не пожартували.

– Дякуємо за чудову розповідь! _____, щоб у вас на столі завжди були хліб та сіль!

– _____!

– _____.

Завдання 16. Ознайомтеся зі словами на позначення свят.

Великдень

Різдво

Новий рік

День народження

Спас

8 Березня

Завдання 17. Допишіть у речення слова з попереднього завдання.

1. На _____ готують салат олів'є і бутерброди з червоною ікрою.
2. Українські господині печуть паски на _____ .
3. Кожного року на _____ українці накривають багатий святковий стіл.
4. На свято _____ пригощають усіх медом і яблуками.
5. Матері печуть гарний торт на _____ своїх дітей.
6. На свято _____ чоловіки купують квіти і торт своїм жінкам.

Завдання 18. Знайдіть інформацію про Музей хліба в Києві і напишіть про те, що вам здалось найцікавішим. Можете використати такий ресурс: http://nenc.gov.ua/?page_id=180.

Завдання 19. Підготуйте та напишіть повідомлення на тему «Українська традиційна кухня». Використайте слова і словосполучення: *звичай, господиня, жито, пшениця, хліб, сила, предок, борщ, вареники, свято, страва, начинка, українська кухня, вишитий рушник, молочні продукти, святковий стіл, смакові особливості, різноманітні смаки.*

Blank lined paper for writing the answer to Task 19.

Завдання 20. Напишіть про особливості кухні своєї нації.

Blank lined paper for writing the answer to Task 20.

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 21. Знайдіть антоніми.

оригінальний	сучасний
солоний	міський
давній	звичайний
важливий	невідомий
популярний	солодкий
сільський	незначний

Завдання 22. Поставте пропущені сполучники і сполучні слова.

1. Козаки часто їли куліш, _____ готували на вогні.
2. Землеробство було основним завданням українців, _____ вирощували жито і пшеницю.
3. Українські господині часто подають страви, в _____ переважають овочі.
4. Хліб-сіль на вишитому рушнику подають гостям, _____ чекали.
5. Чоловіки часто готують страви на вогні, _____ пригощають гостей.

Завдання 23. Закінчіть речення.

1. Козацькі страви, якими _____.
2. Кожен народ має свої страви, які _____.
3. Нам подобається свіжий хліб, який _____.
4. Ми прагнемо удосконалювати своє вміння готувати, за допомогою _____.
5. Українські жінки готують смачні вареники _____.

Завдання 24. Допишіть у текст пропущені дієслова.

Національна кухня України надзвичайно багата вибором і різноманітністю страв і, по праву, визнана найбагатшою слов'янської кухнею. _____ українська кух-

ня протягом кількох століть. Вона завжди була пов'язана з традиціями, культурою й способом життя українського народу. Унікальність страв та їх національний колорит _____ навіть у назвах.

Найхарактерніша риса для української кухні – комбінована термічна обробка м'яса, риби і овочів. Відразу продукти _____ в соняшниковій олії, а вже після цього запікаються, тушаться і варяться. Визначальним фактором особливостей приготування страв у будь-якій національній кухні є місце їх приготування. Для української кухні таким місцем є піч закритого типу. Також в кухні України широко _____ копильні гарячого і холодного копчення. Це дозволяло довго зберігати продукти.

Звичайно, українська кухня _____ ще велику кількість страв!

РОЗДІЛ 7. ТРАДИЦІЇ, СВЯТА

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

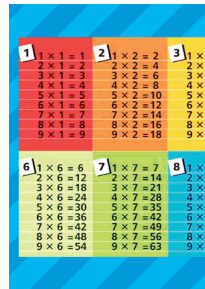
Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

вчителька
портрет

дошка
таблиця

клас
учні

книжки
шафа

парта

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Власноруч _____
2. Вбрання _____
3. Листівка _____
4. Самоврядування _____
5. Святкування _____
6. Старшокласник _____
7. Стінгазета _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Державний	свято	
Жартівливий	сценка	
Канцелярський	приладдя	
Навчальний	день	
Осінній	квіти	
Святковий	концерт	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Висловлювати – висловити *кому? що?* (батько, вчитель, подяка, почуття)

Долучатися – долучитися *до чого?* (свято, розмова, бесіда, концерт)

Малювати – намалювати *що?* (портрет, школа, море, квітка)

Об'єднувати – об'єднати *кого? що?* (учні, всі, країни, батьки)

Прикрашати – прикрасити *кого? що?* (дівчинка, клас, аудиторія)

Проводити – провести *що?* (урок, заняття, лекція, конференція)

Святкувати – відсвяткувати *що?* (свято, день, Новий рік)

Завдання 5. Розкрийте дужки і запишіть речення.

1. У (сучасний світ) існує безліч різноманітних свят.

2. Всесвітній день вчителя за (рішення ЮНЕСКО) завжди відзначають 5 жовтня.

3. Перед святом старшокласники дають (свій вчитель) відпочити і самі проводять уроки у (молодші класи).

4. Діти вітають (улюблені вчителі) і дарують квіти.

5. Школярі висловлюють свою подяку вчителям за (праця, знання і турбота).

6. У школі діти зазвичай власноруч роблять (різноманітні сувеніри) для (свої викладачі).

Завдання 6. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. Батьки, вітати, зі, свято, вчителі, свої, діти.

2. Зазвичай, гарний, вчитель, вкладати, свій, душа, в, учні.

3. Учителі, пам'ятати, усі, свій, учні, навіть, через, багато, роки.

4. Після, уроки, діти, запрошувати, викладачі, на, святковий, концерт.

5. У, 1994, рік, ЮНЕСКО, заснувати, новий, свято.

◆ ТЕКСТ

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: *яке свято й чому об'єднує усіх людей на планеті?*

У сучасному світі існує безліч різноманітних свят. Є свята релігійні, державні, недержавні, офіційні та неофіційні, сімейні. Кожен народ має свої свята. Але є на нашій планеті свято, яке об'єднує усіх – це свято День учителя.

У далекому 1994 році ЮНЕСКО заснувало Міжнародне свято працівників освіти. Це свідчить про повагу до цієї нелегкої праці. Всесвітній день вчителя святкують 5

жовтня. Однак кожна країна святкує окремо, але об'єднує усіх період святкування, а саме початок навчального року.

Це свято у різних країнах має різні назви. День учителя у вересні святкують в Індії, Сінгапурі, Гонконзі, КНР, в Аргентині, Гондурасі, Брунеї, на Тайвані. У першу неділю жовтня його відзначають Україна, Узбекистан, Пакистан, Шрі-Ланка, Лаос, Білорусь, Киргизстан, Латвія. Національний день освіти у Польщі відзначається 14 жовтня, День учителя в Бразилії 15 жовтня, в Чилі святкують 16 жовтня, в Австралії відзначають в останню п'ятницю жовтня.

В Україні цей день вже давно став сімейним святом. Діти одягають святкове вбрання і йдуть до школи з осінніми різнобарвними айстрами та гарними великими хризантемами. У школі в цей день господарюють діти. Це день самоврядування. Роль директора школи, вчителів та вихователів виконують учні. Традиційно це короткий навчальний день. Діти прикрашають класи квітами, малюють стінгазети, власноруч роблять оригінальні сувеніри. Старшокласники проводять уроки в молодших класах.

Учителям дарують квіти, вітальні листівки від усього класу, канцелярське приладдя для класу, книги. Викладачів запрошують на концерт, який приємно дивує їх. Діти співають пісні, танцюють, розігрують жартівливі сценки.

Долучаються до свята й батьки, бо вони теж колись були учнями.

В Україні вчитель – це авторитетна, поважна людина.

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. А) Випишіть з тексту синоніми до слів.

1. Аксесуари _____
2. Одяг _____
3. Педагог _____
4. Шана _____
5. Веселий _____
6. Нестандартний _____

Завдання 10. Напишіть відповіді на запитання до тексту.

1. Хто і коли започаткував Всесвітній день учителя?

2. Яка мета цього свята?

3. Чи святкують День учителя в Україні?

4. Що роблять учні в школі цього дня?

5. Чи беруть участь у святкуванні батьки?

Завдання 11. Закінчіть речення.

1. Батькам подобається свято у школі, тому що _____

_____.

2. Старшокласники проводять уроки в молодших класах, щоб _____.

3. Свято відзначають восени, коли _____.

4. Учителям подобається _____.

Завдання 12. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

Українці здавна навчали своїх дітей. Для цього існували _____ школи.

Козаки на Січі приділяли увагу навчанню хлопчиків. Вони створювали нормальні умови для навчання і життя учнів. Козаки поважали вчителів, цінували їх _____ працю. Вчителі подавали позитивний приклад дітям, з любов'ю ставилися до них, не карали, виховували у дітей патріотичні почуття. Учителями могли стати лише _____ люди.

У школі вчителям допомагали старші учні, які добре вчилися. Вони пояснювали _____ дітям _____ матеріал, перевіряли _____ теми.

Учні вчилися читати, співати, малювати, грати на музичних інструментах.

Слова для довідок: різноманітний, складний, нелегкий, менший, авторитетний, новий, поважний.

Завдання 13. Ви маєте розповісти про українських педагогів. Продумайте свою розповідь про свято в школі, даючи відповіді на запитання.

1. Де ви навчаєтеся?

2. Чи святкують у вашому навчальному закладі День учителя?

3. Чи відзначають День працівника освіти на вашій батьківщині?

4. Як ставляться учні до вчителів?

5. Чи проводиться у школі День самоврядування?

6. Чи готують учні власноруч сувеніри для викладачів?

Завдання 14. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Комплімент	Наказ

Ви вродлива; ви прекрасно виглядаєте; не розмовляйте! Припиніть розмови! У вас гарні очі; у вас дуже хороша родина; браво! Не смійте плакати!

Завдання 15. Допишіть діалог, використовуючи звертання: шановні студенти, Олена Іванівна, пані викладачка, Іван, друзі, Марія.

– Доброго дня, _____! Ось і пройшло свято День учителя. Але наближається ще один вихідний святковий день. Це свято дуже поважають українці.

– Справді? Як називається це свято, _____?

- _____, воно має декілька назв.
- _____, як таке може бути, свято одне, а назва не одна?
- _____, тому що це свято має довгу історію.
- Розкажіть, будь ласка, _____! Нам цікаво усе, що відбувається в Україні.
- 14 жовтня українці святкують одразу три свята. Перше – Свято Покрови Божої Матері, друге – День українського козацтва, третє свято, дуже молоде – День захисника України. Перше свято прийшло з давніх-давен, друге з 1999 року, а третє започаткували у 2014 році. З 2015 року цей день в Україні є вихідним.
- _____, які традиції має свято?
- _____, воно має безліч традицій, у кожному регіоні свої. Наприклад, раніше навчальний рік у школах починався 14 жовтня. Козаки у святковому вбранні вели дітей до школи на навчання, а потім йшли до церкви і молилися, щоб навчання було легким. Раджу вам, _____, почитати про це свято у підручнику з історії.
- Дякуємо, _____, Ви вмієте зацікавити нас.

Завдання 16. Ознайомтеся з виразами: *Ви прекрасний майстер! Ви рідкісний фахівець! З тобою так цікаво розмовляти! Ти сьогодні чудово розповідаєш! Спасибі! Дякую за комплімент! Це вам тільки так здається (на перебільшену похвалу). О, ні, це не про мене! Спасибі, але ви явно перебільшуєте! Дякую, але я цього не заслуговую! Я радий це чути. Мені приємно це почути від вас. Я це саме можу сказати про вас.*

Завдання 17. Допишіть у речення слова з попереднього завдання.

1. Дякую Вам за роботу _____! – _____
2. Я слухаю тебе уважно, бо _____! – _____
3. Ми у захваті від Вашого співу _____! – _____
4. З Вами легко працювати, _____! – _____
5. Ви вчасно надали мені пораду _____! – _____

Завдання 18. Знайдіть інформацію про Свято Покрови і заповніть таблицю. Можете використати такий ресурс: <https://www.unian.ua/lite/holidays/>.

День захисника України	
День українського козацтва	
Релігійне свято	
Традиції свята	

Завдання 19. Підготуйте повідомлення на тему «Святкуємо 14 жовтня». Скористайтеся додатковою інформацією.

1. День українського козацтва

Слова для довідок: 14 жовтня – Козацька Покрова. Молитва в церкві. Велика нарада, плани на майбутнє. Вибори отамана. День українського козацтва – Указ Президента України від 7 серпня 1999.

2. День захисника України

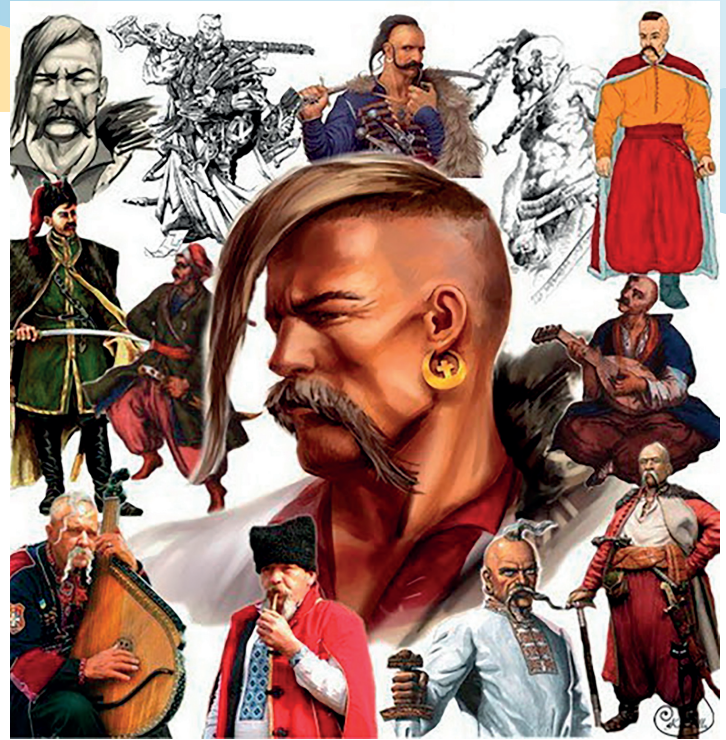
Слова для довідок: День захисника України – молоде свято. Заснували у 2014 році. 2015 р. – державний вихідний день.

3. Народні традиції на Покрову.

Слова для довідок: Зустріч осені із зимою. Осінній весільний сезон. Молодіжні гуляння. У Карпатах з гір додому повертаються отари. Початок опалювального сезону в будинках.

Завдання 20. Напишіть про Свято Покрови. Використайте слова і словосполучення: *свято, козаки, захисник, традиції, школа, вбрання, навчання, новий, святковий, давній, релігійний, державний, народний, запорізький, легкий, український, сучасний.*

Пам'ятник захисникам кордонів усіх поколінь. Київ

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 21. Дайте визначення поняттям.

1. Вбрання – це _____.
2. Нарада – це _____.
3. Опалювальний сезон – це _____.
4. Патріотичні почуття – це _____.
5. Позитивний приклад – це _____.
6. Самоврядування – це _____.
7. Стінгазета – це _____.

Завдання 22. Напишіть пропущені дієслова.

1. Українці завжди радісно _____ День захисника України.
2. Свято _____ у 2014 році.
3. Козаки з повагою _____ до вчителів.
4. Старші учні завжди _____ вчителям у школі.
5. Діти _____ вчителів зі святом.

Завдання 23. Закінчіть речення.

1. День учителя в сучасній школі _____.
2. Міжнародне свято працівників освіти на нашій планеті _____.
3. Українці вважають, що 14 жовтня _____.
4. Учителем може бути тільки _____.
5. День учителя стосується усіх людей на Землі, бо _____.

Завдання 24. Допишіть у текст пропущені дієслова.

День українського козацтва _____ в Україні 14 жовтня. Козаки _____ сміливими воїнами, патріотичними громадянами, мудрими вихователями дітей, політичними і державними діячами. Козаки завжди боролися за незалежність своєї країни, тому _____ у дітей патріотичні почуття. Українці _____ вчителів, _____ їх працю.

РОЗДІЛ 8. ПРИРОДА: РОСЛИНИ І ТВАРИНИ УКРАЇНИ, ЗАПОВІДНИКИ

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

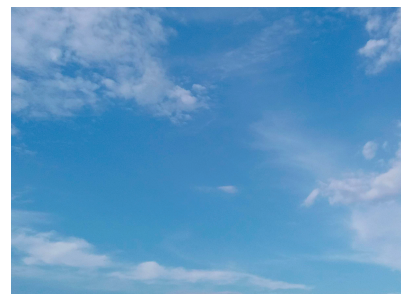
Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

гора

деревя

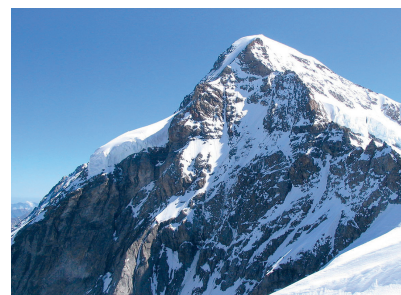

кущі

небо

пагорб

хмари

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Водойма – _____
2. Вулкан – _____
3. Кратер – _____
4. Лавина – _____
5. Південь – _____
6. Північ – _____
7. Протока – _____
8. Степ – _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Бурхливий	річка	
Високий	гора	
Гірський	масив	
Дикий	звір	
Солоний	озеро	
Хвойний	ліс	
Широкий	степ	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Бачити – побачити *кого? що?* (степ, море, річка, лисиця, зубр, квітка)

Дивувати – здивувати *кого? чим?* (пейзаж, мандрівник, водоспад, гори)

Зустрічати – зустріти *кого? що?* (видра, кабан, білка, зима, осінь, літо)

Милуватися – замилюватися *чим?* (ландшафт, рослина, море, небо)

Приваблювати – привабити *кого? чим?* (люди, краса, туристи, краєвид)

Завдання 5. Утворіть ступені порівняння прикметників і запишіть їх.

1. Великий – _____

2. Високий – _____

3. Віддалений – _____

4. Глибокий – _____

5. Давній – _____

6. Довгий – _____

7. Солоний – _____

8. Старий – _____

Завдання 6. Розкрийте дужки і запишіть речення.

1. В (Україна) існують поряд степ і ліс, гори і моря.

2. Український степ розташований на (схід) і завжди приваблює (туристи).

3. Природа України має (лікувальні властивості).

4. У (Карпатах) випадає найбільша кількість опадів в Україні.

5. Природа нашої держави дивує (мандрівники) (свої термальні джерела).

Завдання 7. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. На, територія, Україна, є, багато, хвойний, та, листяний, ліс.

2. У, вихідний, день, українці, подобається, відпочивати, на, берег, річка.

3. На, південь, Україна, є, величезний, річка, який, називатися, Південний, Буг.

4. У, степ, люди, іноді, зустрічати, дикий, звірі.

5. Туристи, милуватися, мальовничий, високогірний, озера, у, Карпати.

6. Високогірний, озера, в Карпати, утворитися, в, кратер, давній, вулкани.

◆ ТЕКСТ**Завдання 8.** Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: *які природні дива є в Україні?*

Україна – одна з найбільших країн Європи. Її площа 603 тисячі 628 квадратних кілометрів. Світ української природи багатий і різноманітний. В Україні є великі ліси та широкі степи, моря, величні гори, спокійні й бурхливі річки, прісні та солоні озера.

Якщо їхати потягом з Півночі на південь України, можна побачити багато цікавого. На Півночі України ростуть найгустіші ліси. Тут живуть лосі, олені, зубри, кабани, вовки, лисиці, рисі, куниці, зайці, білки, борсуки. Біля водойм можна зустріти бобра та видру. Цей регіон називається Полісся.

На заході України височіють Карпати. Карпати вкриті густими лісами, з високих гір течуть бурхливі річки. Улітку вони маловодні, а навесні та восени повноводні. Часто в горах бувають грози, навесні сходять снігові лавини. Тут бере початок Дністер – найдовша річка, яка починається і закінчується на території України. Дністер має довжину 1362 км.

Наступний регіон має назву Лісостеп. Тут поєдналися ліс та степ.

Степ займає 40% території України. Тут завжди тепло і сонячно. У степу мало природних лісів. Тому люди власноруч саджали дерева. Такі штучні ліси можна побачити всюди. У степу живуть дикий кіт, лиси, степові вовки, сарни, рідкісні птахи. Багато тварин біологи занесли до Червоної книги.

На півдні України є два моря: Чорне та Азовське. У Чорне море впадає найголовніша річка України Дніпро та найбільші річки Європи Дунай, Дністер, Південний Буг.

У Чорному морі є острів Джарилгач. Це найбільший український острів. Довжина острова близько 40 км.

Чорне море через Керченську протоку сполучається з Азовським морем. Азовське море – наймілкіше і найменше море на Землі. Воно солоніше, ніж Чорне море.

На заході та півдні України є термальні джерела. Вода у цих джерелах на поверхні землі і взимку, і влітку має температуру +38 +42 С°.

Природа України має лікувальні властивості. Люди відпочивають на берегах морів, озер, річок, у степу та в горах.

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 9. А) Випишіть з тексту антоніми до слів.

1. Великий – _____
2. Низький – _____
3. Прісний – _____
4. Спокійний – _____
5. Широкий – _____
6. Штучний – _____

4. Як називається найбільший український острів?

5. Які властивості мають термальні води?

6. Які особливості має Азовське море?

Завдання 12. Закінчіть речення.

1. Українцям подобається відпочивати у Карпатах, тому що _____

2. У горах можна побачити _____.

3. Азовське море сполучається _____.

4. Штучні ліси в нашій державі з'явилися завдяки _____

Завдання 13. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

На території нашої держави є багато _____ парків.

На Поліссі є Міжріченський парк. Територія парку – це _____ масив, дві річки та Київське водосховище. У Міжріченському парку є більше 2 тисяч видів тварин та рослин, з яких 100 – червонокнижні.

У парку можна побачити _____ птахів. Це сірий журавель, чорний лелека та хижий орлан-білохвіст.

Тут найбільша популяція лосів, яких можна добре роздивитися, бо вони не бояться людей.

У парку живуть вовки, рисі та лисиці. Це _____ тварини. Але вони бояться людей, тому гуляти парком безпечно.

У парку можна збирати _____ гриби та ягоди. Для огляду _____ краєвидів зробили спеціальні стежки.

Слова для довідок: величезний, лісовий, різноманітний, рідкісний, хижий, місцевий.

Завдання 14. Ви маєте розповісти про природу України. Продумайте свою розповідь про природні особливості держави, даючи відповіді на запитання.

1. Де розташована Україна?

2. Яку площу займає Україна?

3. Чи є в Україні гори?

4. Скільки морів у нашій державі?

5. Які особливості має Азовське море?

6. Чи є в Україні ліси? Які вони?

7. Що вам відомо про тваринний світ України?

8. Чи є в Україні степи?

Завдання 15. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Власна думка	Невпевненість	Радість

Я абсолютно переконаний; я дуже радий; маю сумнів, що ...; я вважаю, що ...; мені здається, що ...; ви так вважаєте? Я задоволений; на мою думку ...; мені важко сказати; безумовно, так; якщо я не помиляюсь; я радий, що ...; Це добре!

Завдання 16. Допишіть діалог, використовуючи прикметники у найвищому ступені порівняння.

– Доброго дня, шановні студенти! Сьогодні у нас колоквіум, тому підготуйтеся швидко відповідати на мої запитання.

– Колоквіум? Уперше чуємо. Поясніть, будь ласка!

– Це бесіда викладача зі студентами, щоб з'ясувати їх знання. Отож, відповідайте! Яка гірська система (великий) _____ в Україні?

– Я знаю! Це Карпати.

– А яка гора (високий) _____ у Карпатах?

– Говерла. Її висота 2061 метр над рівнем моря.

– Яке прісне озеро в Україні (глибокий) _____?

– Ми знаємо! Це озеро Світязь! Ми там відпочивали влітку. А ще ми знаємо, що озеро Ялпуг в Одеській області є (великий) _____ прісноводним озером.

– Молодці, студенти. Тоді скажіть мені, яке озеро (солоний) _____ в Україні?

– (Солоний) _____ озеро має назву Сиваш. Його вода схожа з водою Мертвого моря.

– Чи відомо вам, який острів є (віддалений) _____ географічною точкою території України?

– Так! Це острів Зміїний. Це (маленький) _____ острів. Його площа усього 1,5 кв. км. Він належить до Одеської області.

– Чи знаєте ви, що таке Арабатська стрілка?

– Так, звичайно знаємо! Наша група була на екскурсії там! Це (великий) _____ вузька смуга суходолу. Один її кінець сполучений з материком, а другий закінчується в морі. Її довжина 115 кілометрів.

– Яка печера (довгий) _____ в Україні?

– Знаємо! Це Оптимістична печера. Вона одна з (довгий) _____ у світі. Учені розвідали 185 км ходів цієї печери.

– Хто знає, яке дерево вважається (старий) _____ в Україні?

– Я знаю! Коли я був на екскурсії у місті Рівне, екскурсовод розповів нам, що біля села Березове Рівненської області росте дуб, якому 1300 років.

– Молодці! Мені дуже приємно, що ви вже так багато знаєте про Україну.

Завдання 17. Ознайомтеся з виразами: *На мій погляд; На мою думку; На моє переконання; Я переконаний, що...; Я думаю, що...; Мені здається, що...; Наскільки я розумію...; Я хочу (хотів би) підкреслити, що ...; Що стосується мене, то ...; Мушу зауважити, що...; Я думаю (вважаю) так:....*

Завдання 18. Допишіть у речення слова з попереднього завдання.

1. _____, Азовське море – це найменше море у світі.
2. _____, Україна багата на природні дива.
3. _____, водоспад Шипіт один з найкрасивіших водоспадів України має висоту 14 метрів.
4. _____, вода у Світязі дуже прозора.
5. _____, що подорожувати Україною дуже цікаво.
6. _____, Долина нарцисів – це унікальне місце, адже сюди навесні приїжджають туристи, щоб побачити 170 гектарів квітучих нарцисових полів.

Завдання 19. Знайдіть інформацію про Рожеве озеро і заповніть таблицю. Можете використати такий ресурс <https://tu.ua/uk/collections>.

Рожеве озеро – одне з чудес України.	
Місце розташування рожевого озера.	
Відпочинок на рожевому озері.	

Завдання 20. Підготуйте та напишіть повідомлення на тему «Природні дива України». Скористайтеся додатковою інформацією.

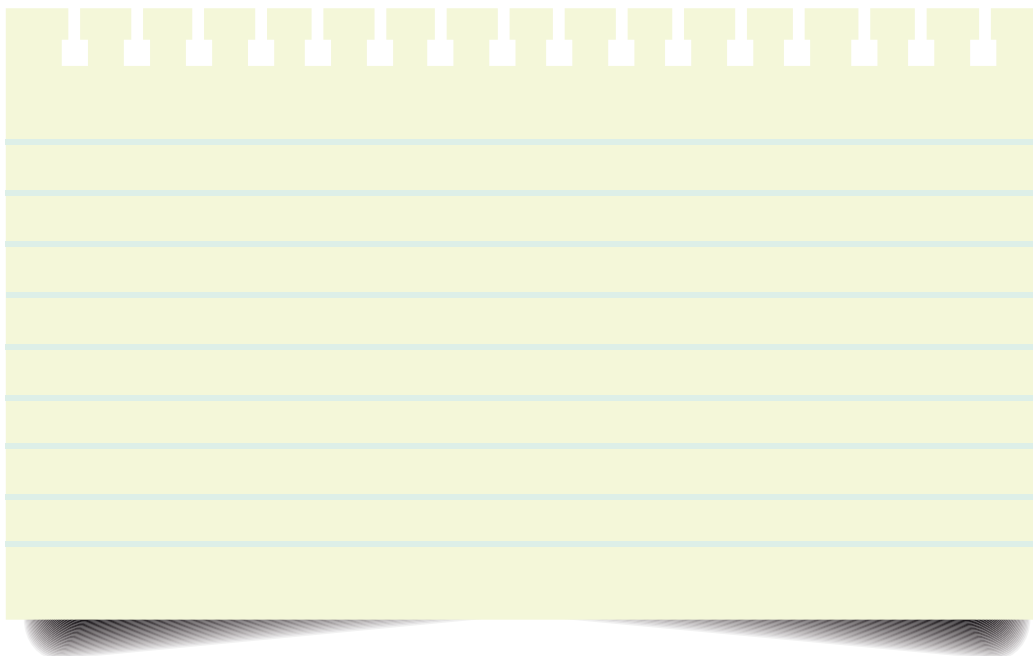
1. Ландшафтний парк «Гранітно-Степове Побужжя».
Слова для довідок: Південний Буг утворює каньйон серед гранітних скель. Висота скель – 40–50 метрів. Дивовижні краєвиди.

2. Дністровський каньйон.
Слова для довідок: Дністер – одна з найкрасивіших річок у Європі. Ця ріка друга за величиною в Україні. Ширина русла від 40 метрів до 100–240 метрів. Протікає територією Вінницької, Івано-Франківської, Тернопільської, Хмельницької та Чернівецької областей.

3. Дунайський біосферний заповідник.
Слова для довідок: Дельта Дунаю. 90 видів риб. Рівнина. Рідкісні червонокнижні птахи та тварини (пелікан, орлан-білохвіст, норка, лісовий кіт) .

Завдання 21. Напишіть про природні особливості України. Використайте слова: *гори, море, річка, краєвид, скелі, озеро, тварини, птахи, ліс, джерело; чудовий, рожевий, солоний, прісний, дикий, високий, мілкий, маленький, глибокий, термальний, гранітний, бурхливий, червонокнижний.*

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 22. Дайте визначення.

1. Арабатська стрілка – це _____.
2. Водойма – це _____.
3. Водосховище – це _____.
4. Долина нарцисів – це _____.
5. Ландшафтний парк – це _____.
6. Каньйон – це _____.
7. Червона книга – це _____.

Завдання 23. Напишіть пропущені прикметники.

1. Говерла – це _____ гора Карпат.
2. Острів Зміїний – це _____ острів, що належить Україні.
3. Озеро Ялпуг в Одеській області є _____ українським прісноводним озером.
4. У Міжріченському парку _____ популяція лосів в нашій державі.
5. У Чорне море впадає _____ річка України Дніпро.
6. На півночі нашої держави ростуть _____ ліси.

Завдання 24. Закінчіть речення.

1. Українці люблять відпочивати _____.
2. Термальні води мають _____.
3. Долина нарцисів приваблює багато туристів, адже _____.
4. Азовське море незвичайне, бо _____.
5. У степу мало природних лісів, тому _____.

Завдання 25. Допишіть у текст пропущені дієслова.

У Херсонській області, на півдні України, _____ Лемурійське озеро. Вода в озері рожева. Воно дуже солоне, тому люди _____ його українським Мертвим морем. Вода _____ дуже приємний запах. Це лікувальне озеро. Улітку українці _____ на березі.

РОЗДІЛ 9. ВІДПОЧИНОК СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

Нічні танці (дискотека)

Кафе

Театр

Кіно

Концерт

Риболовля

Похід у гори

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Веселощі – _____
2. Натомість – _____
3. Похід – _____
4. Приказка – _____
5. Розвага – _____
6. Сміливий – _____
7. Шалений – _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Активний	відпочинок	
Веселий	компанія	
Вільний	час	
Навчальний	тиждень	
Незамінний	супутник	
Позитивний	емоції	
Шалений	танці	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Виконувати – виконати *що?* (справа, завдання, робота)

Притримуватися – притриматись *чого?* (думка, погляд, ідея)

Займати – зайняти *що?* (позиція, місце)

Витрачати – витратити *що?* (час, гроші, енергія)

Залишати – залишити *що?* (позиції, ідеї, думки)

Відпочивати – відпочити *де?* (кафе, театр, гори, парк, природа)

Завдання 5. Розкрийте дужки.

1. Сьогодні у Києві працює (56) кінотеатрів.

2. У сучасних кінотеатрах розміщено понад (100) екранів.

3. У Києві можна відвідати (120) різноманітних музеїв.

4. Кияни та гості столиці можуть подивитися на живих тварин у (2) зоопарках.

5. На сьогодні в столиці діє близько (50) театрів.

6. Найстаріший цирк у країні радує своїх глядачів уже понад (140) років.

7. У Національному цирку України є арена і зала для глядачів на (2100) місць.

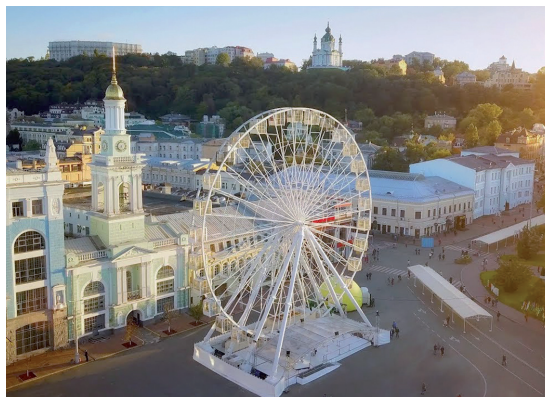
8. У Палаці спорту можуть розміститися (3714) глядачів.

9. З (4) вересня 2020 року можна потрапити на екскурсію в Маріїнський палац.

РОЗДІЛ 9

ВІДПОЧИНОК СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Завдання 6. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть.

1. Столиця, Україна, могти, вразити, не, тільки, туристи, а, й, вона, корінний, житель.

2. У, Київ, можна, години, блукати, вулички, та, милуватися, будівлі.

3. Маріїнський, парк, вважатися, один, з, найкрасивіший, парки, Київ.

4. Миколаївський, костел, викликати, щирий, захоплення, від, свій, величність, та, таємничість.

5. Поділ, один, з, найдавніший, найкрасивіший, райони, місто.

◆ ТЕКСТ

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: *де можна провести вихідні у столиці України?*

ВІДПОЧИНОК У КИЄВІ

Мама ще з дитинства вчила зробити щось, виконати домашнє завдання, а потім зі спокійною душею та чистою совістю зануритися у вир веселощів та дитячих розваг.

Роки минули, діти вирости, а приказка залишилася у свідомості і часто дає про себе знати.

Як відпочиває сучасна молодь? Звичайно, у кожного свій погляд на розваги і відпочинок. Для когось «повисіти» в клубі, випити одну-другу склянку алкогольно-освіжаючого коктейлю і мало не звалитися із ніг від шалених нічних танців – найбільш прийнятний варіант. Проте, на щастя, відсоток молодих людей, котрі притримуються такої думки невеликий. Сучасний світ у силу свого прогресу пропонує нам просто небачений спектр варіантів, як можна гарно провести своє дозвілля.

Кафе, піцерії, паби – це ті заклади, де відвідувачами найчастіше є саме молоді люди. Особливо коли навчальний тиждень приходить до завершення, там просто не знайти вільного місця.

Театри та кіно уже не займають лідируючих позицій серед місць проведення молодіжного дозвілля. Можливо, кіно ще «в тренді», проте театр... Важко зараз знайти людину (мається на увазі, саме серед сучасної молоді), котра б могла сказати, що вона є частим гостем на театральних виставах, а то й взагалі відвідує їх. А дарма! Можливо, багато кого з нас зупиняють стереотипи про «нудні» академічні спектаклі, а тому інтерес до такого швидко зникає. Натомість є старий добрий друг **комп'ютер** та його незамінний супутник **інтернет**. Так, нічого проти них я не маю. Це чарівна паличка, яка економить наш час у пошуках потрібної інформації, це помічник у якій би то не було справі і у навчанні зокрема. Проте витратити увесь свій вільний час на снування у сітях – аж ніяк не варіант. Хоч кожен сам для себе вирішує, як використати власні вільні хвилини.

Досить популярними серед молоді також є **культурно-масові заходи**. От скажіть, хто був би проти відвідати якийсь концерт, святковий вечір, КВК? Це ж завжди море позитивних емоцій та гарного настрою, зайва нагода поспілкуватися із друзями та зібратися веселою компанією. Тому юнаки та дівчата завжди часті гості на таких заходах, особливо якщо мова йде про шкільні або університетські вечори.

Активний відпочинок не залишає своїх топових позицій у теплі пори року. Із приходом весни, літа, молодь так і рветься поїхати подалі від навчання та проблем, які понависли чорною хмарою над їх бідолашними студентськими чи учнівськими головами. Усілякі туристичні походи, риболовля, виїзди на природу, відпочинок у горах... Цей список можна ще продовжувати і продовжувати, поки не закінчаться канікули, а

душа не почне знову тяжіти до навчання. Фантазії та енергії вдосталь, потрібні будуть тільки бажання та час.

За матеріалами: <http://www.univer.tv/tips/interesting/trendi-v-dpochinku-suchasno-molod/>

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. А) Випишіть з тексту антоніми до слів.

1. Забути – _____
2. Давній – _____
3. Зайнятий – _____
4. Невеликий – _____
5. Неможливий – _____
6. Останній – _____
7. Початок – _____
8. Починатися – _____
9. Регрес – _____
10. Рідкий – _____

Б) Вставте в речення необхідні прикметники. Користуйтесь текстом.

1. Сесія нависає чорною хмарою над _____ студентськими головами.
2. Молодь полюбляє влітку ходити в _____ походи.
3. Дуже часто хлопці і дівчата беруть участь у _____ заходах університету.
4. Витрачати свій _____ час потрібно з розумом.
5. Студенти часто шукають _____ інформацію у світовій мережі.
6. Мої батьки часто відвідують різні _____ вистави.
7. _____ люди швидко вирішують, де і як провести свій вільний час.

Завдання 9. Поясніть, як Ви розумієте вислови. Напишіть з ними речення.

- Чиста совість
- Зануритись у вир розваг
- Культурно-масові заходи
- Спектр варіантів

Завдання 10. Напишіть відповіді на запитання до тексту.

1. Як відпочивають ваші ровесники?

2. Які заклади молодь може відвідати в Києві?

3. На що варто витратити вільний час, а на що ні?

4. Як ви розумієте вислів «активний відпочинок»?

5. Чи любите ви ходити в гори, на риболовлю?

Завдання 11. Закінчіть речення.

1. У дитинстві мама вчила _____.

2. Кожен має свій погляд _____.

3. Кафе, піцерії _____.
4. Сучасна молодь відвідує _____.
5. Часто хлопці і дівчата виступають у _____.
6. Із приходом весни _____.
7. Потрібно мати лише трохи бажання, щоб _____.

Завдання 12. Прочитайте текст і дайте відповіді на запитання.

«КОЗАЦЬКІ РОЗВАГИ – 2019» НА ЛЕБЕДИНЩИНІ

У селі Михайлівка Лебединського району щороку відбувається театралізоване, спортивно-оздоровче, культурно-мистецьке свято «Козацькі розваги» до Дня Конституції України та Дня молоді. Саме на цьому святі можна побачити і проїнятися кращими давніми українськими традиціями, на собі відчути дух козацької доби. Такі свята мають велике значення не лише у збереженні історії народу та давніх українських традицій, а й сприяють патріотичному вихованню молоді.

За старовинним козацьким звичаєм перед початком змагань кожен отаман повинен пройти традиційний ритуал – поцілувати святу ікону Покрови, козацький прапор, Державний Прапор України, отримати дозвіл і благословення на участь у іграх, змаганнях у головного районаного отамана та прийняти козацьку присягу. Усі присутні стали свідками театралізованого дійства, поринули у часи козацької минувшини, відчували себе нащадками славного козацького роду. Урочиста частина продовжилась насиченою конкурсною програмою. Саме вона створює основний настрій її учасникам та усім присутнім.

За звання найкращого конкурують між собою козацькі гурти. Усюди лунає музика, звучать українські пісні, гумор, веселощі, кожен гурт по-своєму гостинно манить, запрошує до себе почесних гостей і всіх охочих. Частують варениками, узваром, козацьким кулішем, юшкою, пиріжками, пампушками, овочами та фруктами...

Святковий настрій на центральній сцені створюють виступи солістів та вокальних колективів сільських рад. Поряд для малечі працюють дитячі атракціони і забавки. Яскравих вражень додають спортивні розваги та конкурси. Найсильніші та найспритніші змагаються у: «півнячих боях»; кантуванні колеса; перетягуванні линви; перевезенні дівчат на возі; підніманні гирі та т. ін. Програма свята принесе усім присутнім задоволення та гарний настрій.

1. Де і коли відбувається свято «Козацькі розваги»?
2. Що можна побачити на цьому святі?
3. З чого починається свято?
4. Чому всі присутні відчують себе нащадками козаків?
5. Чим пригощають на святі?
6. Які розваги є для дітей і молоді?
7. Які спортивні конкурси проводять на таких гуляннях?

Завдання 13. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

Парки, сквери, набережні... Усі ті _____ місця, які навіують спокій та дають змогу дійсно _____. Звичайна прогулянка містом інколи є незабутньою, особливо якщо поруч із тобою приємна компанія – чи то _____ людина, чи то зграйка веселих, чудних, але в той же час таких рідних друзів. Можна додати у компанію морозива чи ще чогось смачненького і нумо вивчати нові цікаві місцини уже такого _____ міста. Що ж може бути більш захоплюючим?

Іще одним місцем, де любить відпочивати сучасна молодь, є **торгово-розважальні центри**. Яких тільки пропозицій немає у таких закладах: боулінг, роледром, каток, _____, аквапарки та багато іншого. Одним словом, чого тільки душа забажає. Якщо іти з друзями відпочивати у торгово-розважальний центр, можна витратити цілий день і ще, напевно, буде замало. Проте тут знову ж таки потрібно буде подумати про фінансове питання.

Маловідвідуваними, проте все ж цікавими для деякого із молодих людей є **виставки, музеї, галереї**. Особливу увагу привертають виставки сучасного _____. Хоч вони і мало кому зрозумілі, та все ж варті того, щоб їх відвідати. Інколи хочеться помізкувати над тим, що хотів сказати скульптор, художник чи _____ своїм творінням. Дехто навіть здатний відчути естетичну насолоду від побаченого, що інколи дивує, але в той же час заслуговує на похвалу, оскільки сучасна молодь, на жаль, мало цікавиться мистецтвом, а то й взагалі далека від цього поняття.

За матеріалами: <http://www.univer.tv/tips/interesting/trendi-v-dpochinku-suchasno-molod/>
Слова для довідок: відпочити, караоке, затишний, коханий, мистецтво, знайомий, фотограф.

Завдання 14. Ви маєте розповісти про відпочинок сучасної української молоді народ своєму другові, який планує вчитися в Україні. Продумайте свою розповідь, даючи відповіді на запитання.

1. Коли любить розважатися сучасна молодь?

2. Які місця ви відвідуєте з друзями в Києві?

3. Які заклади українська молодь відвідує у вихідні дні?

4. Чому нині так популярні торгово-розважальні центри?

5. Які сучасні виставки ви можете порадити другові?

6. Чи любить молодь активний відпочинок?

7. У які ігри ми можемо грати просто на вулиці?

Завдання 15. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Рекомендація	Вимога

Раджу Вам прочитати...; Не розмовляйте!; рекомендую вам відпочити...; Сходіть у магазин!; Цей фільм варто подивитися; Припиніть розмови.

Завдання 16. Допишіть діалог, використовуючи вирази: *Непогано було б вам ...; може, поїдемо разом?; не варто хвилюватися; добре було б вам як слід відпочити.*

- Привіт, хлопці!
- Привіт, Наталко!
- Що це ви такі стомлені? _____ відпочити!
- У нас багато роботи. Ти ж знаєш, ми навчаємося в Інституті філології, вивчаємо дві іноземні мови, ще й трохи працюємо у посольстві. А зараз сесія, заліки, контрольні роботи, а потім ще іспити складні. Ми ж на четвертому курсі, треба ще дипломну роботу написати. Просто голова йде обертом!
- _____, я теж там вчилася, все буде добре. Треба тільки зараз все вчасно скласти, щоб не було заборгованості. Ми збираємося з дівчатами у неділю за місто, _____ ?
- Дякуємо за пропозицію, якщо зможемо, то приєднаємося до вас.
- Добре, тоді як вирішите, зателефонуйте мені!
- Добре, до побачення!
- До побачення!

Завдання 17. Ознайомтеся зі словами на позначення одягу (костюм, сорочка, джинси, сукня, спідниця, блузка, кросівки, кепка, футболка, шорти, плавки, купальник).

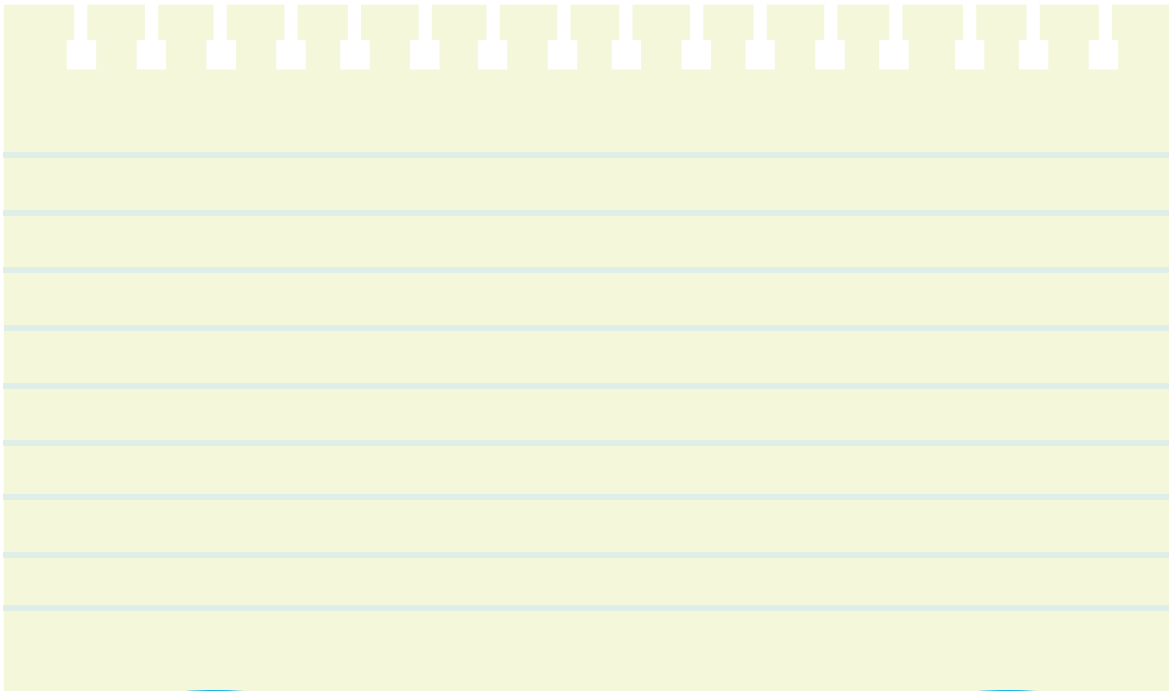
Завдання 18. Допишіть у речення слова з попереднього завдання.

1. У караоке дівчата вдягають яскраві _____ .
2. В університет ми маємо вдягати _____, а дівчата _____ .
3. Коли ми відпочиваємо на березі річки, то вдягаємо _____ і _____ .
4. У нічний клуб молодь обирає яскраві _____ і _____ .
5. Коли ми відвідуємо боулінг, то носимо зручні _____ і футболку.

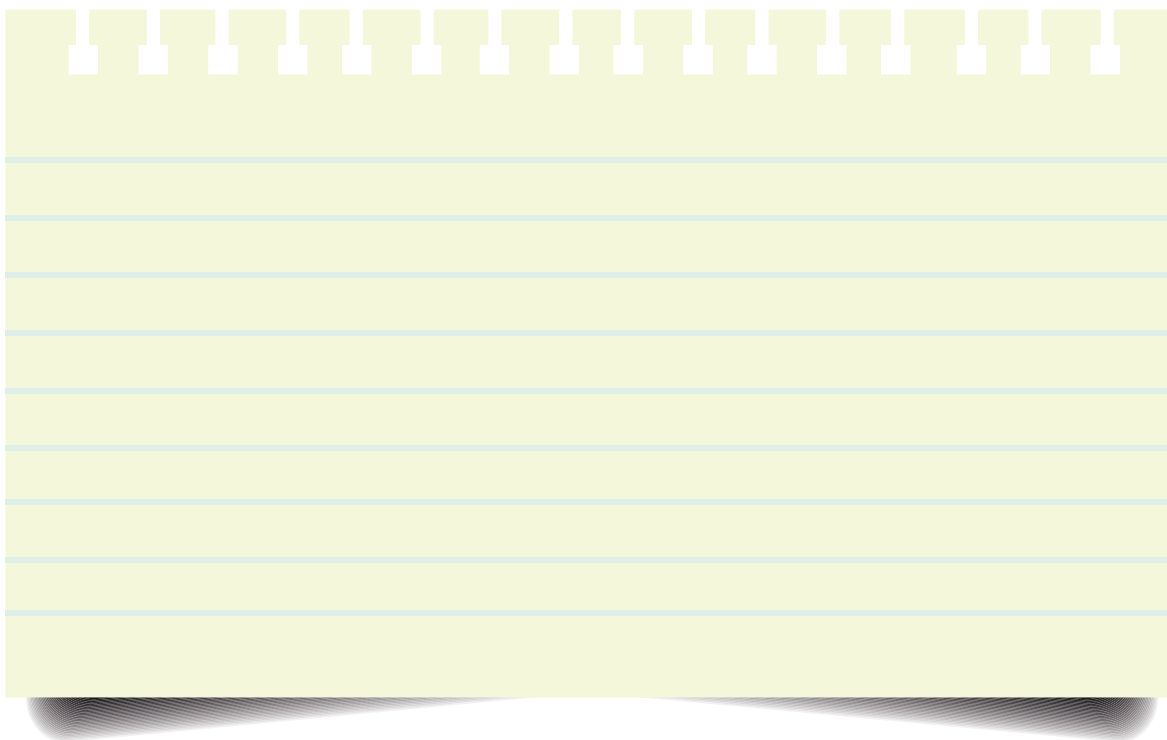
Завдання 19. Знайдіть інформацію про зоопарк «XII місяців» і заповніть таблицю. Можете використати такий ресурс: <http://www.12.org.ua>.

Місцезнаходження зоопарку	
Історія створення	
Основні тварини зоопарку	
Міфи і факти замку	
Цікаві факти про тварин	

Завдання 20. Підготуйте та напишіть повідомлення на тему «Відпочинок сучасної молоді». Використайте слова і словосполучення: *відпочинок, молодь, час, прогулянка, кіно, театр, виставка, похід, риболовля, річка, аквапарк, одяг, актуальний, активний, сучасне мистецтво, вільний час, цікаві місця, торгово-розважальний центр, козацькі гуляння.*

Завдання 21. Напишіть про особливості відпочинку молоді у вашій країні.

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 22. Знайдіть відповідники.

театр	тварини
зоопарк	експонат
кіно	вистава
музей	детектив
цирк	клоун
галерея	картина
палац	пам'ятник
парк	архітектура

Завдання 23. Розкрийте дужки в тексті.

Хтось (прямувати) _____ до кафе, хтось – в кіно, інші – до парку, а дехто, не втрачаючи ні хвилини, – стрімголов у **спортзал** чи якийсь **фітнес-центр**. У тому чи іншому випадку (тримати) _____ своє тіло в формі зараз «в тренді». Тому молодь часто (проводити) _____ свій вільний час саме у таких місцях і (вбачати) _____ в цьому відпочинок. Звичайно, такий спосіб «розважатися» є досить-таки актуальним, а відтак це ще й вдалий спосіб провести час із користю для свого фізичного та духовного здоров'я. Поряд із таким видом занять стоїть і відвідування різноманітних **гуртків, секцій**, що їх часто (пропонувати) _____ навчальні заклади. Дівчата та хлопці не лише (збагачувати) _____ свій внутрішній світ, а й (спілкуватися) _____ зі своїми однодумцями, а це також неабияк (впливати) _____ на їх духовний розвиток, що є таким важливим процесом у молодому віці. Обмін думками, жваве спілкування – усе що потрібно для гарного настрою і вдалого проведення свого часу.

За матеріалами: <http://www.univer.tv/tips/interesting/trendi-v-dpochinku-suchasno-molod/>

Завдання 24. Закінчіть речення.

1. Мені подобається відпочивати ...
2. На вихідні ми з друзями ...
3. Коли на вулиці дощ, ми ...
4. На зимові канікули ми з одногрупниками ...
5. Улітку я зі своєю родиною ...

Завдання 25. Допишіть у текст пропущені прикметники.

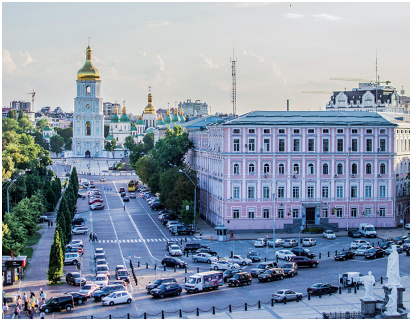
Це ще далеко не весь список того, чим може займатися _____ молодь на дозвіллі. Адже у _____ від навчання час хочеться себе кудись подіти, до чогось прилучитися. Хоч інколи дехто знаходить для цього дещо _____ способи, проте кожен вправі вирішувати для себе і розставляти пріоритети самостійно. Проте завжди варто пам'ятати, що _____ хвилина повинна бути _____, і не варто її марнувати. Наше дозвілля неабияк впливає на формування нас самих, _____ світу, особистості.

За матеріалами: <http://www.univer.tv/tips/interesting/trendi-v-dpochinku-suchasno-molod/>

РОЗДІЛ 10. КИЇВ

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

міст будинки набережна вулиця річка дерева

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Архітектура _____
2. Будівля _____
3. Мегаполіс _____
4. Панорама _____
5. Сквер _____
6. Схил _____
7. Хмарочос _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Вузький	вулиця	
Історичний	пам'ятка	
Природний	краса	
Спортивний	арена	
Старовинний	місто	
Сучасний	мегаполіс	
Широкий	проспект	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Відбуватися – відбутися *що?* (свято, змагання, концерт, подія, заходи)

Відвідувати – відвідати *кого? що?* (викладач, заняття, музей, друг, місто, консультація)

Височіти *що? де?* (собор, площа; маяк, берег; дерево, поле; місто, схили)

Засновувати – заснувати *що? де?* (музей, Лавра; університет, Київ; бібліотека, Софійський собор)

Захоплюватися – захопитися *ким? чим?* (архітектура, подруга, природа, вчитель, музика, історія)

Милуватися – замилюватися *ким? чим?* (парк, дівчина, панорама, міст, алея, небо, дитина)

Розташовувати – розташувати *що? де?* (пам'ятник, площа; стадіон, центр; фонтан, парк; виставка, музей; школа, Софійський собор)

Завдання 5. Розкрийте дужки і запишіть речення.

1. Національний оперний театр України у Києві є (справжня архітектурна перлина).

2. Пам'ятник князю Володимирі розташовується (Володимирська гірка).

3. У Києві постійно відбуваються (різноманітні музичні та спортивні заходи).

4. Золоті ворота знаходяться неподалік (Софійський собор).

5. Києво-Печерська лавра довгий час була (духовний осередок) Київської Русі.

Завдання 6. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. Сучасний, Київ, це, великий, європейський, місто.

2. У, місто, багато, гарний, будинки, широкий, вулиці, та, зелений, парки, і, сквери.

3. На, стадіон, відбуватися, різноманітний, спортивний, змагання.

4. Каштановий, дерево, є, символ, Київ.

5. Найстаріший, фонтан, у, Київ, працювати, на, Контрактовий, площа.

◆ ТЕКСТ

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: *які пам'ятки архітектури найстаріші у місті?*

Київ – столиця нашої держави. Це старовинне і водночас сучасне місто. Воно дивує і любителів природної краси, архітектури та визначних пам'яток, і тих, хто віддає перевагу активному відпочинку.

Київ розташований на схилах мальовничої річки Дніпро. Звідси можна милуватися неповторними панорамами мегаполісу. Поряд із сучасними хмарочосами, торговельно-розважальними та бізнес-центрами знаходяться цікаві історичні будівлі, пам'ятки мистецтва й архітектури. Тут безліч великих парків, зелених скверів з різноманітними фонтанами, саме тому Київ називають місто-парк.

У нашому місті є широкі проспекти, зелені бульвари, тихі вузькі вулички, гарна сучасна набережна, університети, храми, музеї, театри, кафе, ресторани та клуби на будь-який смак. Символ Києва – квітуче каштанове дерево. У столиці росте майже два мільйони цих дерев.

У центрі Києва височить Софійський собор. Його побудували у 1037 році. Він був центром політичного і соціального життя держави. Тут люди обговорювали різноманітні проблеми. У соборі працювала перша бібліотека, школа, лікарня. Цей архітектурний шедевр привертає увагу людей усього світу.

Неподалік від нього розташована Андріївська церква. Її побудував у 1749-1754 роках видатний архітектор Бартоломео Растреллі.

На схилах Дніпра знаходиться Києво-Печерська лавра. Її заснували у 1051 році. Згодом вона стала духовним осередком Київської Русі. Тут писали та друкували книжки. Їх друкували латиною, грецькою, польською та церковнослов'янською мовами. У Києво-Печерській лаврі можна відвідати Музей книги і друкарства України, Музей українського народного декоративного мистецтва, Музей театрального, музичного та кіномистецтва України, Музей історичних коштовностей України. У музеях зберігаються рукописи старовинних книг, ікони, колекції тканин і вишивок, роботи з дорогоцінних металів, стародавні гравюри та витвори сучасних митців.

У центрі міста можна побачити Золоті ворота, які побудували у 1017-1024 роках, Маріїнський палац (1752 р.), Київський національний університет імені Тараса Шевченка (1834 р.), Національний театр опери і балету (1901 р.).

ЮНЕСКО включила до переліку культурної спадщини Софійський собор, Андріївську церкву, Києво-Печерську лавру та Золоті ворота.

Киянам дуже подобаються фонтани. Їх можна побачити біля університету, на Хрещатику, в парках на Печерську, на воді Русанівської затоки. А на Подолі на Контрактовій площі й досі працює один з найстаріших київських фонтанів. Це фонтан Самсон, який зробили у далекому 1749 році.

Кияни, які захоплюються активним відпочинком, мають для цього усі можливості. У центрі міста розташований національний спорткомплекс «Олімпійський». Це мультифункціональна спортивна арена. Тут проходять футбольні та легкоатлетичні змагання найвищого рівня, концерти, святкування. Люди, які бажають займатися спортом для власного здоров'я, приходять сюди вранці, вдень та ввечері та тренуються у різноманітних секціях.

Кияни пишаються своїм транспортом. У Києві є метро, тролейбуси, автобуси, таксі, фунікулер. У далекому 1892 році у Києві вийшов на маршрут перший електричний трамвай, а з 1935 року почали їздити електричні тролейбуси.

Людина, яка хоч раз відвідала Київ, мріє знову повернутися сюди.

За матеріалами <https://kpi.ua/kyiv>.

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. А) Випишіть з тексту синоніми до слів.

1. Каталог – _____
2. Давній – _____
3. Краєвид – _____
4. Манускрипт – _____
5. Неперевершений – _____
6. Осередок – _____

Б) Вставте в речення необхідні прикметники. Користуйтеся текстом.

1. На вулицях Києва можна побачити _____ хмарочоси і _____ будівлі.
2. На Контрактовій площі розташований _____ фонтан.
3. Багато киян стежать за своїм здоров'ям і приходять на тренування до _____ спорткомплексу.
4. Киянам подобається символ столиці – _____ дерево.
5. Софійський собор є _____ шедевром, який знають в світі.

Завдання 9. Поясніть значення складних слів. Напишіть з ними речення.

1. Бізнес-центр

2. Мегаполіс

3. Спорткомплекс

4. Торгівельно-розважальний центр

5. Хмарочос

6. Легкоатлетичний

7. Мультифункціональний

8. Церковнослов'янський

Завдання 10. Напишіть відповіді на запитання до тексту.

1. Де розташоване місто Київ?

2. Що можна побачити зі схилів Дніпра?

3. Яку рослину вважають символом Києва?

4. Де була перша бібліотека в Києві?

5. Які музеї можна відвідати у Києво-Печерській лаврі?

6. Які київські будівлі входять до списку культурної спадщини ЮНЕСКО?

7. Як кияни ставляться до фонтанів у своєму місті?

8. Чи мають можливість жителі міста займатися спортом?

9. Який транспорт є в місті?

Завдання 11. Закінчіть речення.

1. Київ дуже зелене місто, адже _____.

2. Люди збиралися у Софійському соборі, тому що _____.

3. У Києві багато фонтанів, бо _____.

4. У спорткомплексі «Олімпійський» можна _____.

5. У 1892 році в Києві поїхав перший електричний трамвай, тому _____.

Завдання 12. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

_____ парк Володимирська гірка знають усі кияни. Його історія почалася ще в XIV столітті. Поруч з парком є безліч _____ пам'яток. Це _____ Софійський Собор, _____ Золоті Ворота, _____ університет імені Тараса Шевченка. Біля _____ університету розташований _____ зелений парк. Позаду червоного корпусу університету є _____ ботанічний сад. Людям подобається відпочивати тут.

Неподалік цього парку, на схилах _____ Дніпра, знаходиться Маріїнський парк. Звідси відкривається _____ панорама Києва. _____ споруди, київські мости, ляльковий театр, і, звичайно, Міст закоханих. _____ прогулянка у вихідний день!

Слова для довідок: історичний, неперевершений, мальовничий, величний, старий, прекрасний, затишний, невеликий, мальовничий, старовинний, архітектурний, національний.

Завдання 13. Ви маєте розповісти про Київ. Продумайте свою розповідь про місто, даючи відповіді на запитання.

1. Де ви мешкаєте, в центрі чи на околиці міста?

2. Чи є у центрі Києва архітектурні пам'ятки?

3. Ви були на території Софійського собору?

4. Чи бачили Ви мости над Дніпром?

5. У Києві є спорткомплекси?

6. Чи схожий Київ на ваше рідне місто?

Завдання 14. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Запрошення	Відповідь
нейтральне	
підвищене	
невпевнене	
знижене	

1. Запрошую Вас... Дозвольте запросити Вас... Ласкаво прошу... Приходьте, будь ласка! Я хочу запросити Вас... Чи можу (міг би) запросити Вас...? Чи не погодитесь (не дасте згоди) запросити Вас...; Маю честь запросити тебе (Вас)... Приходь! Ходімо! Коли ласка, заходь!

2. Дякую! Вдячний за запрошення! Добре! З радістю! З великим задоволенням! Щиро дякую за запрошення! З великою вдячністю приймаю Ваше запрошення! Дякую, може (можливо), прийду! Як матиму можливість, прийду. Дякую, на жаль, мені не дозволяє час. Даруйте, я вимушений відмовити Вам з незалежних від мене причини. Вибачте, про це не може бути й мови! Чудово! Без проблем!

Завдання 15. Допишіть діалог, використовуючи формули запрошення.

- Шановні друзі! _____ завтра на екскурсію!
- Яка екскурсія, пані викладачко?
- До музею транспорту.
- Хіба у Києві є такий музей?
- Так, і нас люб'язно запросили його відвідати.
- А я не піду! Я вже там був, коли чекав потяг на вокзалі. Друзі запропонували мені подивитися музей залізничного транспорту. Це було цікаво. Я ніколи в житті не бачив паровоз, старовинні вагони.
- Ти був у музеї залізничного транспорту, а я _____ вас до музею київського електротранспорту. _____, завтра, вам сподобається екскурсія. Скажу тільки, що у музеї є 2 діорами, 160 експонатів. Ми побачимо старі київські трамваї та тролейбуси. Більшості експонатів понад 100 років. До речі, цей музей працює за попереднім записом, тому потрапити туди важко.
- Ой, _____, у мене завтра зранку курси водіїв. Я хочу навчитися водити автомобіль. Уранці теоретичне заняття, а вдень практичне на дорозі.
- А інші студенти теж мають плани на завтрашній день?
- Ні, не мають. _____, Вам, Олено Іванівно! Ми _____ підемо на екскурсію!

Завдання 16. Ознайомтеся з виразами: *Домовились! Згода! Не відмовлюся! Вдячний за запрошення, але (мені) треба подумати. Твердо не обіцяю: не знаю, як складуться обставини. Ні, я не зможу, але дякую за запрошення!*

Завдання 17. Допишіть у речення слова з попереднього завдання.

1. Запрошую тебе завтра до мене на день народження. – _____
2. Ми збираємося завтра на екскурсію, поїдеш з нами? – _____
3. Викладачка пропонує додаткове заняття з граматики, ти прийдеш? – _____
4. У неділю вдома у Наталки ми плануємо готувати вареники, запрошуємо й тебе. – _____

5. У мене є зайвий квиток до оперного театру на прем'єру нового балету, підеш зі мною? – _____

6. Я записався на курси французької, підемо разом на пробне заняття? – _____

Завдання 18. Знайдіть інформацію про пам'ятники Києва і заповніть таблицю. Можете використати такий ресурс: <http://kievtown.net/ukr/sights/monuments.htm>.

Пам'ятник засновникам Києва	
Пам'ятник Тарасу Шевченку	
Колона Магдебурзького права	
Монумент незалежності	

Завдання 19. Підготуйте та напишіть повідомлення на тему «Мої улюблені місця в Києві».

1. Андріївський узвіз

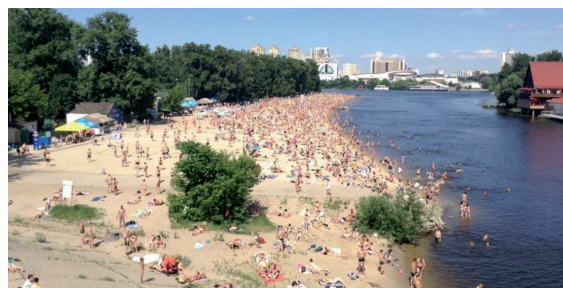
Слова для довідок: Одна з найстаріших вулиць Києва. Андріївська церква, Музей М. Булгакова, Музей однієї вулиці. Цікаві сувеніри. Художники та картини.

2. Гідропарк

Слова для довідок: Розташований на островах. Спортивні майданчики та тренажери, величезні пляжі, кафе, нічні клуби, музей Міні-Київ.

3. Пирогово – музей під відкритим небом.

Слова для довідок: велика територія (130 га), 275 будівель XVI-XX століть. Різноманітні експонати: меблі, посуд, одяг. Привітні екскурсоводи.

A large rectangular area with a light green background and horizontal blue lines, resembling a sheet of lined paper for writing.

Завдання 20. Напишіть про цікаві пам'ятні місця Києва. Використайте слова і словосполучення: *будинок, собор, вулиця, парк, пам'ятник, музей, величезний, гарний, сучасний, старовинний, цікавий, незвичайний.*

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 21. Дайте визначення поняттям.

1. Мегаліс – це _____.
2. Панорама – це _____.
3. Рукопис – це _____.
4. Фунікулер – це _____.
5. Хмарочос – це _____.
6. Шедевр – це _____.

Завдання 22. Напишіть пропущені формули запрошення або відмови.

1. _____ тебе на святкування Дня філолога!
2. _____, у мене завтра багато справ.
3. Шановний пане посол, _____ на відкриття виставки «Сучасне українське мистецтво».
4. Сергію Миколайовичу, Ви чудовий співрозмовник, _____, до нас ще!
5. Друзі, _____ завтра в кіно!
6. Я б з радістю записався на курси вивчення англійської, _____.

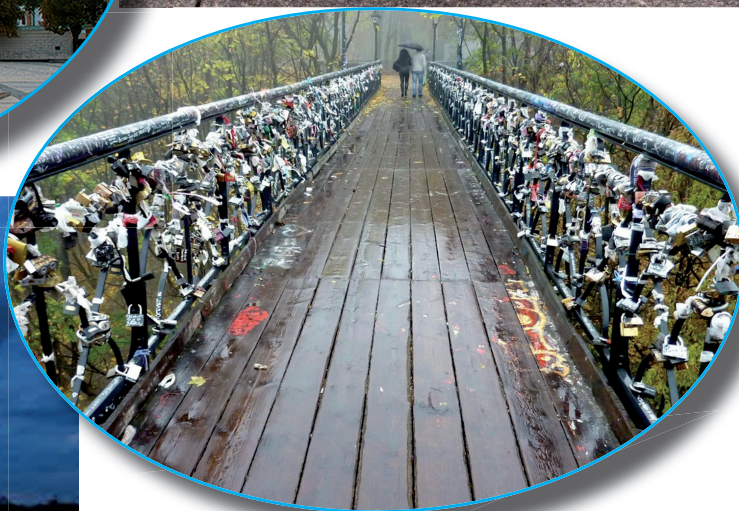
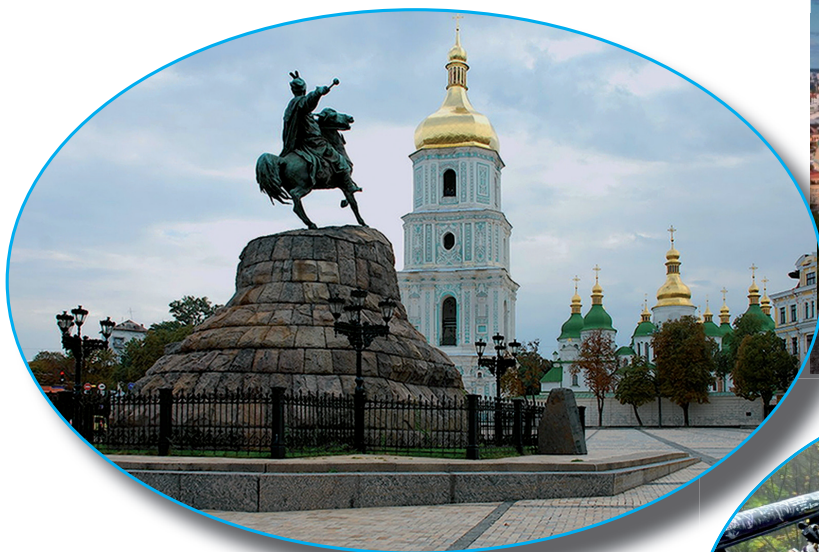
Завдання 23. Закінчіть речення.

1. Кияни люблять своє місто, тому що _____.
2. У давнину люди збиралися у Софійському соборі, щоб _____.
3. Жителям подобаються фонтани, тому _____.
4. Місцеві жителі пишаються київським електротранспортом, адже _____.
5. У Києві так багато парків та скверів, що _____.

Завдання 24. Допишіть у текст пропущені дієслова.

Нещодавно наша група була на екскурсії у Києві. Екскурсія почалася з Софійської площі. Тут _____ Софійський собор, який _____ у 1037 році. У центрі площі _____ чудовий пам'ятник Богдану Хмельницькому. Потім ми пішли до Володимирської гірки. Звідси _____ чудова панорама міста. Ми _____ Дніпром, мостами, будівлями на лівому березі Дніпра.

Неподалік _____ Маріїнський парк. Екскурсовод розповів нам про Міст закоханих, який _____ у парку. У парку ми побачили відкриту сцену «Мушля», на який _____ концерти симфонічної музики. Це давня київська традиція, адже кияни _____ музикою. Нам дуже _____ екскурсія.

РОЗДІЛ 11. ОСВІТА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

Заповніть таблицю:

► Машинка, вишиванка, піч, деревина, вода, серeda, плахта, комп'ютер, коровай, осви, козак.

Еквівалентні слова	Безеквівалентні слова
	
	

Заклад вищої освіти
Лекція

Тести

Дистанційна освіта
Друковане видання

Презентація
Дискусія

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Атрибут – _____
2. Відеокурс – _____
3. Ера – _____
4. Потреба – _____
5. Прорив – _____
6. Реалія – _____
7. Технологія – _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Світовий	пандемія	
Неочікуваний	випробування	
Дистанційний	навчання	
Навчальний	матеріал	
Інтерактивний	технологія	
Друкований	взаємодія	
Комп'ютерний	видання	
Довгостроковий	мета	
Живий	спілкування	
Постійний	удосконалення	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Одержувати – одержати *що?* (матеріал, вправа, завдання)

Переміщувати – перемістити *кого?* (студенти, викладачі, діти)

Адаптуватися *до чого?* (умови, клімат, обставини, правила)

Обирати – обрати *що?* (платформа, матеріали, посібник)

Завдання 5. Запишіть словами дати.

1. 15.07.1834 р. відбулось урочисте відкриття Університету.

2. У 1830-их роках серед студентів Університету було багато поляків.

РОЗДІЛ 11
ОСВІТА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3. При Університеті в ХІХ ст. було 45 навчально-допоміжних установ.

4. Коли влітку 1941 року почалася війна, Київський університет евакуювали до Казахстану, у місто Кзил-Орда.

5. До 1958 р. в Університеті вже діяло 11 факультетів.

6. Університет має партнерські угоди з 227 освітніми закладами світу.

Завдання 6. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. Університет, відвідувати, викладачі, з, 32, країни, світ.

2. Викладачі, університет, виїжджати, у, відрядження, до, 50, країни.

3. В, університет, працювати, 12, факультети.

4. 10, інститути, функціонувати, в, університет.

5. 3, коледжі, входити, до, структура, Київський, національний, університет, імені, Тарас, Шевченко.

◆ ТЕКСТ

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: як змінився освітній процес у сучасних світових умовах?

Світова пандемія стала неочікуваним та доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу – студентів, здобувачів, стажистів, викладачів. Вона змінила умови освіти та швидкий перехід на дистанційне навчання. Дистанційне навчання – сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами, а також у процесі навчання.

Студенти та викладачі закладів вищої освіти змушені були адаптуватись до нових реалій. Сьогодні питання розвитку дистанційної освіти набуло неабиякої актуальності. Це пов'язане зі створенням сучасних електронних підручників і посібників, комплексів мультимедійних презентацій, відеокурсів та ін.

І хоча дистанційне навчання не є заміною очного та ніколи не планувалось на довгострокову перспективу, воно може стати ефективним інструментом не тільки під час карантину, але і в подальшому процесі навчання. Викладачі можуть використовувати його для організації самостійної роботи іноземних студентів.

Майбутнє – за змішаним навчанням, яке дуже легко перемикає в різні режими: збільшувати чи зменшувати офлайн- або онлайн- компоненти, обирати різні організаційні моделі та стратегії відповідно до можливостей, потреб. Дистанційний формат передбачає наявність усіх характерних очному навчанню атрибутів, таких як лекції, практичні чи семінарські завдання, групові дискусії, колективне обговорення пройденного матеріалу, живе спілкування тощо.

Сьогодні можна назвати ерою інформатики та телекомунікацій. Це ера спілкування, трансферу інформації та знань. Навчання і робота, сьогодні ці два слова стали синонімами: професійні знання старіють дуже швидко, тому необхідно їхнє постійне вдосконалювання. Довгострокова мета розвитку дистанційної освіти у світі – це дати можливість кожному студенту, який живе в будь-якому місці, пройти курс навчання будь-якого коледжу або університету. Це припускає перехід від концепції фізичного переміщення студентів із країни в країну до концепції мобільних ідей, знань і навчання з метою розподілу знань за допомогою обміну освітніми ресурсами.

У ХХІ столітті доступність комп'ютерів і інтернету роблять поширення дистанційного навчання ще простіше й швидше. Інтернет став величезним проривом, значно більшим, ніж радіо й телебачення. З'явилася можливість спілкуватися й одержувати зворотний зв'язок від будь-якого студента, де б він не перебував.

Ще однією перевагою дистанційного навчання є можливість навчатися у темпі, в якому зручно студентові. Не обов'язково навчатися у тому ж темпі, що й інші. Студент завжди може повернутися до вивчення більш складних питань, кілька разів прослухати лекції, перечитати переписку з викладачем, а вже відомі йому теми може пропустити. Головне, успішно і вчасно проходити атестації, виконувати роботи та здавати тести в on-line – режимі. Студент, який навчається дистанційно, може самостійно вирішувати, коли і скільки часу йому приділяти на вивчення матеріалу. Він будує для себе так званий індивідуальний графік навчання. Виключається можливість суб'єктивної оцінки: на систему, яка перевіряє правильність відповідей на питання тесту, не вплине успішність студента з інших предметів, його соціальний статус та інші чинники.

При дистанційному навчанні можуть використовуватися різноманітні методи надання навчальної інформації. Уже змінилося кілька поколінь використаних технологій – від традиційних друкованих видань до найсучасніших комп'ютерних технологій.

Активно використовуються різноманітні платформи для дистанційного навчання в закладах вищої освіти України. Власне, кожен університет чи інститут може сам обирати ті платформи, якими він буде користуватися при навчанні іноземних громадян. Є заклади вищої освіти, які самостійно створюють дистанційні платформи для своїх викладачів і студентів.

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. Випишіть з тексту синоніми до слів.

1. Очний _____
2. Індивідуальний _____
3. Короткостроковий _____
4. Мовчати _____

Завдання 11. Закінчіть речення.

1. Світова пандемія _____ .
2. Ефективним інструментом навчання _____ .
3. Викладач може використовувати різні _____ .
4. Студенти із зацікавленням слухають _____ .
5. Деякі заклади вищої освіти _____ .
6. Майбутнє дистанційного навчання – це _____ .

Завдання 12. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

Вибір професії – важливий етап в житті _____ людини. Це питання, до якого потрібно підійти максимально відповідально, адже важливо знайти не тільки цікаву і добре оплачувану професію, а й затребувану на ринку _____.

Сьогодні ринок праці переживає період глобальних змін. Ті професії та спеціальності, що були затребувані кілька років тому, можуть повністю _____ в майбутньому.

Сучасний ринок праці має тенденцію до заміни фізичної роботи людини машинами і _____. Такі масштабні зміни безпосередньо пов'язані з технологічним проривом нашого століття. Комп'ютерні технології, штучний інтелект, нанотехнології, розвиток віртуальної реальності та генної інженерії диктують нам нові професії. Багато спеціальностей витісняються сучасними технологіями. Саме тому, тема затребуваних професій не перестає бути актуальною і хвилюючою. Наприклад, професія викладача здавна вважається шанованою у всіх куточках земної кулі. У сучасному світі вона не втрачає свою _____ і набуває нового відгалуження – коучинг. Коучинг – це різновид консалтингу та тренінгу, в процесі якого людина отримує нові навички. Коучі – це, свого роду, вчителі, які допомагають людині досягти чітко _____ цілей. Ці професіонали дуже затребувані на ринку праці серед великих корпорацій для менеджерів середньої та вищої ланки.

Коучинг буває двох видів: бізнес-коучинг і лайф-коучинг. У першому варіанті коуч працює з топовими менеджерами і орієнтований на цілі і завдання компанії. Другий варіант передбачає роботу з різними життєвими сферами, розкриттям талантів і _____ клієнта, використанням його внутрішніх ресурсів.

Коуч допомагає людині правильно розставити акценти, для досягнення своєї мети. Він не дає прямих порад, як діяти в тій чи іншій ситуації, але за допомогою бесіди,

допомагає людині усвідомити життєву ситуації і все, що з ним відбувається. Основна мета коуча – виробити усвідомлення клієнта, яким саме чином він може досягти поставленої мети, стимулювати його _____ розвиток.

Хороший коуч – це відмінний психолог. У ньому повинні поєднуватися знання тонкощів людської душі, _____ досвід, хороші комунікативні здібності і глибокі знання в певній галузі. Тільки людина, яка сама пройшла шлях успіху, може бути коучем і вести за собою клієнта.

За матеріалами: <https://infourok.ru/rozrobka-vihovnoi-godini-na-temu-vibir-profesii-krok-do-zhittevogo-uspihu-1285300.html>

Слова для довідок: роботи, зникнути, кожний, актуальність, праця, поставлений, самостійний, здібності, життєвий.

Завдання 13. Ви маєте розповісти про своє навчання друзів, який планує вчитися в Україні. Продумайте свою розповідь, даючи відповіді на запитання.

1. Чому я обрав Київський національний університет імені Тараса Шевченка?

2. Що мені подобається в Університеті?

3. Як викладачі ставляться до студентів?

4. Чому друзям варто приїхати на навчання в Україну?

Завдання 14. Згрупуйте наведені вислови у таблицю.

Вибачення	Вдячність

Вибачте мені, будь ласка!; Ви така добра господарка; Пробачте мені, будь ласка; у вас така хороша родина; пробачте за запізнення; дякую за комплімент; вибачте за клопіт; я радий, що вам сподобалось.

Завдання 15. Допишіть діалог, використовуючи вирази: *Дуже дякую за допомогу; не варто подяки; Ви прекрасно виглядаєте; дякую за комплімент; ви зовсім не змінилися.*

- Вітаю, Марино Петрівно! Дуже радий, що зустрів Вас! _____

- Доброго дня, Сергію Миколайовичу! _____!
- Я давно не бачив Вас, але мушу сказати, що _____!
- Приємно чути. Як справи? Як ваш син? Як він навчається у школі?
- Ви ж знаєте, йому вже 15 років, це такий складний вік. Хлопець вважає себе дорослим, тому став неслухняним. Ще й з вивченням англійської проблеми.
- Я можу чимось допомогти?
- Так, хотів попросити Вас, якщо маєте вільний час попрацювати індивідуально з моїм сином. Бо в класі він не встигає, відволікається на дівчат, трохи бешкетує з хлопцями. Одним словом, перехідний вік!
- На жаль, у мене небагато вільного часу, але дистанційно ми можемо з ним працювати.
- _____!
- _____, це моя робота.

Завдання 16. Ознайомтеся зі словами на позначення часу. Перепишіть текст, запишіть числа словами.

Мій день

Мене звать Микола. Щодня я прокидаюся о 7 годині ранку. Я прибираю ліжко, роблю зарядку. Потім готую сніданок і снідаю о 8 годині. Потім їду до університету. Мої заняття починаються о 9 годині ранку. Вони тривають до 16 години. О 13 годині, на великій перерві, я йду обідати до їдальні. Кожного дня я відвідую басейн. Тренування починається о 17. Після басейну я відпочиваю: гуляю з друзями або читаю книжки, слухаю музику. О 7 годині вечора я вечеряю. З 8 години вечора до 10 я готую домашнє завдання на наступний день. Об 11 годині лягаю спати.

О КОТРІЙ ГОДИНІ?

01.00 – о першій годині
10.00 – о десятій годині
10.25 – о десятій годині
двадцять п'ять хвилин
10.50 – о десятій годині
п'ятдесят хвилин
01.15 – о чверть на другу
01.30 – о пів на другу

КОТРА ГОДИНА?

01.01 – одна хвилина на другу
01.05 – п'ять хвилин на другу
01.25 – двадцять п'ять хвилин
на другу
01.48 – за дванадцять хвилин
друга
01.58 – за дві хвилини друга

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

01.00 – перша година	02.00 – друга
01.15 – чверть на другу	14.00 – друга година дня
01.30 – пів на другу	07.00 – сьома година ранку
01.45 – за чверть друга	19.00 – сьома година вечора

Дайте повні письмові відповіді на запитання. Усі числівники запишіть словами.

О котрій годині ви прокидаєтеся в робочий день?

Скільки хвилин витрачаєте на ранкову гімнастику й водні процедури?

О котрій годині снідаєте?

Коли виходите з дому до університету?

Скільки часу затрачаєте на дорогу?

О котрій годині починається перша пара і закінчується остання?

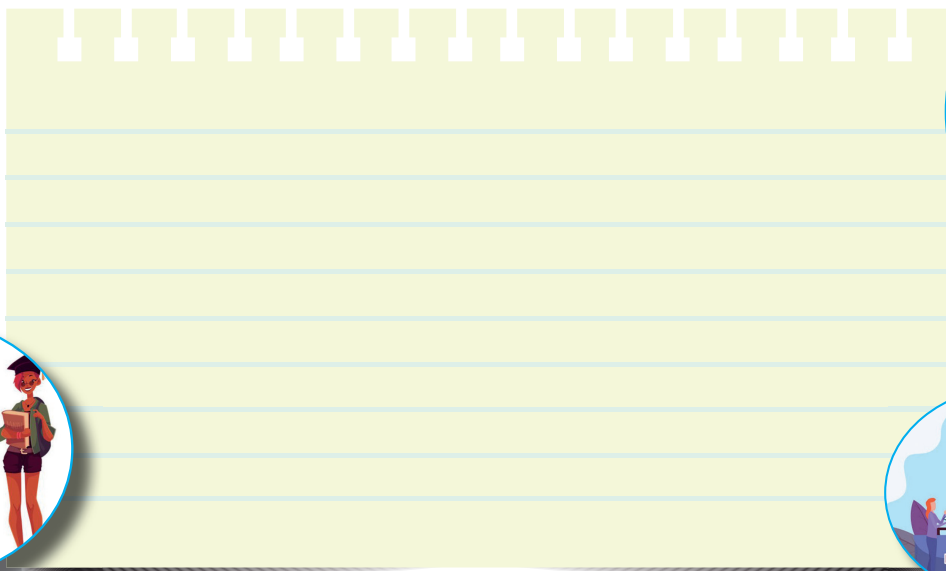
Завдання 17. Запишіть замість пропусків позначення часу.

Олег Іванович сьогодні працює директором авіаційного заводу в Києві. Співробітники приходять на завод о _____ (7.40), за п'ять хвилин вони мають зареєструватися на робочому місці, а саме о чверть _____. Ще десять хвилин іде на перевдягання у робочий одяг і о _____ усі стають на робочі місця. Так, починається понеділок. Директор запрошує на _____ (8.55) керівників відділів на невелику нараду. Вона триває 10 хвилин і о _____ (9.05) усі повертаються на робочі місця. А директор готується до прийому людей, який триває у нього з _____ (9.30) до _____ (13.00). За цей час він приймає багато людей і вирішує безліч проблем. О _____ (13.15) усі робітники на заводі мають обідню перерву до _____ (13.45), під час якої вони встигають поїсти і відпочити за відведені _____ хвилин. Після цього робочий день продовжується до _____ (17.00). Усі перевдягаються і виходять на зупинку, оскільки о _____ (17.20) приїде автобус, іноді він запізнюється і приїжджає о _____ (17.25). До найближчої станції метро автобус їде 15 хвилин, тобто о _____ всі працівники уже біля метро. Олег Іванович приїжджає додому о _____ (18.00), а о _____ (18.30) вся його родина вечеряє й обговорює події сьогоднішнього дня, усі діляться своїми враженнями. Далі о _____ (19.45) вони дивляться новини, а можливо футбол або цікавий фільм. О _____ (22.00) усі лягають спати, бо завтра о _____ (6.00) необхідно буде прокидатися.

Завдання 18. Знайдіть інформацію про Інститут філології і заповніть таблицю. Можете використати такий ресурс: philology.knu.ua.

Структура Інституту філології	
Наукова діяльність	
Міжнародна співпраця	

Завдання 19. Підготуйте та напишіть повідомлення на тему «Сучасна освіта». Використайте слова і словосполучення: *освіта, навчання, перебування, дискусія, лекція, презентація, зручність, доступність, адаптація, потенціал, галузь, професія, нова ера, дистанційне навчання, суб'єктивна оцінка, новий формат.*

Завдання 20. Напишіть про особливості здобуття вищої освіти у вашій країні.

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 21. Напишіть словосполучення з іменниками: *освіта, наука, розвиток, навчання, професія, інформація.*

Завдання 22. Допишіть пропущені прийменники та сполучники.

Одним _____ найважливіших кроків _____ житті є вибір професії. Адже займатися тим, що тебе цікавить, приносить радість, – одна _____ умов відчуття життєвої повноцінності. Прагнення «знайти себе», стати «самим собою», індивідуальністю – неодмінна ознака юності. Вибір професії – чи не найголовніший чинник того, як складеться твоє подальше життя та як ти _____ ньому будеш себе почувати. Адже всім хочеться не лише заробляти гроші, _____ й реалізувати свій потенціал та отримувати справжнє задоволення від своєї діяльності.

Слід розрізнати близькі _____ значенням _____ вживанням слова «професія» і «спеціальність». Професія – рід занять, означена форма трудової діяльності. Спеціальність – окрема галузь науки, техніки, виробництва, _____ якій людина працює. Люди однієї професії можуть мати різні спеціальності.

За матеріалами: <https://infourok.ru/rozrobka-vihovnoi-godini-na-temu-vibir-profesii-krok-do-zhitteвого-uspihu-1285300.html>

Завдання 23. Допишіть у текст пропущені дієслова.

Головним предметом праці _____ умовні знаки, цифри, коди, природні чи штучні мови. Професії: перекладач, кресляр, інженер, топограф, секретар-друкарка, програміст тощо. Серед професій цього типу є: професії, пов'язані з оформленням документів, діловодством, аналізом текстів чи їх перетворенням, перекодуванням; професії, предметом праці в яких є числа, кількісні співвідношення; професії, пов'язані з обробкою інформації у вигляді системи умовних знаків, схематичних зображень об'єктів. Щоб успішно _____ за професією, потрібні особливі здібності подумки _____ у світ, здавалося б, сухих позначень, _____ на відомостях, які несуть у

собі ті чи інші знаки. При _____ інформації у вигляді умовних знаків виникають завдання контролю, перевірки, обліку, обробки відомостей, а також створення нових знаків, знакових систем.

Головним предметом праці _____ художній образ, способи його створення. Професії: артист, художник, музикант, дизайнер, різьбяр по каменю, літературний працівник. До цього типу _____ професії, пов'язані з образотворчою діяльністю; професії, пов'язані з музичною діяльністю; професії, пов'язані з літературно – художньою діяльністю; професії, пов'язані з акторсько-сценічною діяльністю. Одна з особливостей професій типу «людина – художній образ» полягає в тому, що значна частина трудових витрат _____ прихованою від стороннього спостерігача.

За матеріалами: <https://infourok.ru/rozrobka-vihovnoi-godini-na-temu-vibir-profesii-krok-do-zhittevogo-uspihu-1285300.html>

РОЗДІЛ 12. РОБОТА: НОВІ ВИМОГИ ЧАСУ

◆ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. З'єднайте фото зі словами:

клавіатура
працівники

монітор
смартфон

стіл

органайзер
файли

Завдання 2. Попрацюйте зі словником. Перекладіть рідною мовою.

1. Агропонік (сіті-фермер) – _____
2. Еколог – _____
3. Енергетика – _____
4. Кліматолог – _____
5. Портал – _____
6. Сайт – _____
7. Урбаніст – _____

Завдання 3. Утворіть іменні словосполучення і запишіть їх.

		Словосполучення
Альтернативний	енергетика	
Дистанційний	освіта	
Інформаційний	технології	
Негативний	наслідки	
Новий	умови	
Складний	задача	

Завдання 4. Утворіть дієслівні словосполучення і запишіть їх.

Витісняти – витіснити *кого? що?* (людина, емоція, думка)

Змінювати – змінити *що?* (умови, клімат, адреса, фах, система)

Оновлювати – оновити *що?* (знання, техніка, приміщення)

Проектувати *що?* (місто, дорога, будинок)

Реагувати *на що?* (слово, зміни, дія, поведінка)

Завдання 5. Розкрийте дужки і запишіть речення.

1. Учені вже працюють над виробництвом (альтернативний, енергія).

2. Працівники завжди готові до роботи в (новий, умови).

3. Сучасні машини-роботи швидко і якісно виконують (складний, технічний, задачі).

4. У життя людей зараз активно входять (соціальний, мережі).

5. У майбутньому доведеться економити (природний, ресурси).

Завдання 6. Із запропонованих слів утворіть речення і запишіть їх.

1. У, наш, час, комп'ютери, працювати, у, всі, сфери, життя.

2. На, наш, планета, дуже, швидко, змінюватися, клімат.

3. Робітники, повинні, швидко, працювати, у, новий, умови.

4. Сіті-фермери, вирощувати, продукти, на, дах, будинок.

5. Сучасний, спеціалісти, повинні, оновлювати, свій, знання, тому, вони, треба, постійно, вчитися.

6. Інженери, мріяти, проектувати, будинки, з, альтернативний, джерело, енергія: сонце, та, вітер.

◆ ТЕКСТ

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання: *чому зникають деякі професії?*

Ми живемо у світі, який дуже швидко змінюється. Клімат на планеті, система навчання, праця, навіть стосунки між людьми стали іншими, не такими, як 20-30 років тому.

У наш час комп'ютери працюють майже в усіх сферах життя, особливо там, де потрібен середній рівень кваліфікації робітника. Роботи швидко і якісно виконують складні технічні задачі, але поки що вони ще не здатні створювати художні твори.

Старі професії зникають, натомість з'являються нові. Експерти прогнозують, що в наступні десять років зникне 50 старих професій, а з'являться 186 нових. Можуть зникнути або значно змінитися такі професії: бухгалтер, бібліотекар, юрист-консультант, нотаріус, логіст, диспетчер, штурман, коректор, перекладач. Серед робітничих професій – білетер, доглядач у музеї, охоронець, листоноша. Наприклад, професія архіваріус може зникнути вже до 2030 року, тому що все можна буде знайти в базах даних. Юрист-консультант також не буде потрібен, адже на правових порталах є розділ «стандартні запитання-відповіді».

У зв'язку зі змінами клімату на планеті потрібні інженери-кліматологи. Вони допомагатимуть послабити негативні наслідки змін клімату. Необхідні спеціалісти з альтернативної енергетики, які розроблятимуть та обслуговуватимуть джерела чистої енергії, інженери та будівельники «розумних» доріг.

Чисельність населення планети збільшується, а ресурси зменшуються, тому потрібні будуть агропоники – фахівці з агрономії та інженерії. Вони адаптуватимуть великі міста для вирощування сільськогосподарської продукції на дахах хмарочосів.

Урбаністи-екологи будуть проектувати міста, враховуючи різноманітні новітні технології.

Що робити, щоб бути потрібним та мати роботу?

Працівники мусять бути готовими до роботи в нових умовах. Їм потрібно швидко реагувати на зміну умов роботи та вміти управляти своїм часом. Дистанційна освіта витісняє традиційну роботу вчителя, тому педагоги пристосовуються до викладання онлайн. Учні повинні займатися самоосвітою, тому що треба вчасно оновлювати знання, структурувати інформацію та навчитися застосовувати ці знання на практиці.

Завжди матимуть роботу фахівці, які володіють кількома іноземними мовами, знають програмування, основи менеджменту, маркетингу та фінансів. Разом з тим потрібні професіонали у галузі сервісу, адже люди завжди відвідують салони краси, ресторани, фітнес-зали.

(Л. Пужайчереда)

◆ ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. А) Випишіть з тексту синоніми до слів.

1. Взаємини – _____
2. Викладач – _____
3. Запаси – _____
4. Результат – _____
5. Спеціаліст – _____

Б) Вставте в речення необхідні прикметники. Користуйтеся текстом.

1. Інженери-кліматологи намагаються послабити _____ наслідки змін клімату.
2. Люди, які володіють _____ мовами, завжди матимуть роботу.
3. У сучасному світі дуже активно розвивається _____ освіта.
4. На дахах міських будинків сіті-фермери будуть вирощувати _____ продукцію.
5. Учені шукають джерела _____ енергії.

Завдання 9. Як Ви розумієте вислови? Напишіть з ними речення.

- Альтернативна енергетика
- Займатися самоосвітою
- Управляти (своїм) часом
- Викладання онлайн

Завдання 10. Напишіть відповіді на запитання до тексту.

1. У якому світі зараз живе людство?

2. У яких сферах життя працюють комп'ютери?

3. Що не здатні робити сучасні комп'ютери?

4. Чому зникають професії?

5. Що повинні робити інженери-кліматологи?

6. Хто такі агропоніки?

7. Які задачі виконуватимуть урбаністи-екологи?

8. Що повинні робити учні, щоб мати гарну роботу?

9. Які фахівці завжди матимуть роботу?

Завдання 11. Закінчіть речення.

1. Деякі професії зникають, тому що _____.

2. На планеті швидко зменшуються ресурси, тому _____.

3. Щоб мати постійну роботу, треба _____.

4. Комп'ютери ще не здатні створювати художні твори, але _____.

Завдання 12. Допишіть у текст пропущені слова. Скористайтесь словами для довідок.

У сучасному світі є багато _____ проблем. У зв'язку зі змінами клімату зараз на перше місце вийшли _____ проблеми. Тому зараз потрібні _____ екологи. Ця спеціальність вимагає ґрунтовних знань фізики, хімії, біології. Професія еколога стає _____ професією. Екологи рекомендують шукати _____ джерела енергії. Вони пропонують використовувати _____ енергію. Прилади для цього можуть зробити інженери. Крім цього, інженери проектують _____ дороги та будинки.

_____ наука розвивається дуже швидко, тому людям потрібно весь час вчитися. Для цього потрібні _____ викладачі, які вміють проводити _____ заняття швидко та якісно.

Слова для довідок: різноманітний, екологічний, професійний, важливий, ґрунтовний, альтернативний, сучасний, сонячний, розумний, кваліфікований, індивідуальний.

Завдання 13. Ви маєте розповісти про майбутні професії своєму другові. Продумайте свою розповідь про них, даючи відповіді на запитання.

1. Чому на Землі виникають нові професії і зникають старі?

2. Яку роботу виконуватимуть інженери-кліматологи?

3. Чому потрібні сіті-фермери?

4. Яку роль відіграють урбаністи-екологи?

5. Чому викладачі, які працюють дистанційно, важливі зараз?

Завдання 14. Допишіть діалог, використовуючи вирази: *Алло! Слухаю вас! ..., це ти? Ні! Так! Розумію! Ясно! Поклич(те), будь ласка, до телефону...! Почекай(те), будь ласка, хвилинку! Зараз покличу! Дякую за розмову! Усього найкращого!*

ТЕЛЕФОННА РОЗМОВА

– Алло, Марино, _____?

– _____, це не _____, це Галина.

– _____, Марину!

– _____, зараз _____! Марино, тебе до телефону!

– _____, слухаю!

– Марино, це Сергій. Скажи, будь ласка, ти вже зробила домашнє завдання? Я не знаю, як відповісти на питання про майбутні професії.

- Раджу тобі уважно прочитати текст, там написано.
- Але мені хотілося б написати не про те, що у тексті. Ти ж знаєш, мені подобаються «розумні» машини та роботи.
- _____ . Тоді я раджу тобі написати про професію проектувальника роботів, або зовсім нову професію спеціаліста з кібербезпеки, чи дизайнера віртуальних світів.
- А ти про що писала?
- Я написала про професію тренера з майнд-фітнесу.
- Що? Уперше чую, що є така професія.
- Це тренер, який займається розвитком пам'яті, уваги, логіки та швидкості читання. Ти ж знаєш, я хочу бути педагогом.
- _____ ! _____ ! Дякую тобі за розмову.

Завдання 15. Ознайомтеся зі словами на позначення нових професій.

Навчання	Клімат	Медицина	Урбанізація	Сфера високих технологій	Менеджмент
Майнд-тренер Координатор освітніх онлайн-платформ Коуч	Інженер-еколог Інженер-кліматолог	Нейро-біолог Спеціаліст з ядерної медицини Спеціаліст з генної інженерії	Гідропонік Сіті-фермер Інженер-проектувальник «розумних доріг та будинків»	Проектувальник роботів Дизайнер віртуальних світів Спеціаліст з кібербезпеки	Менеджер космотуризму

Завдання 16. Допишіть у речення слова з попереднього завдання.

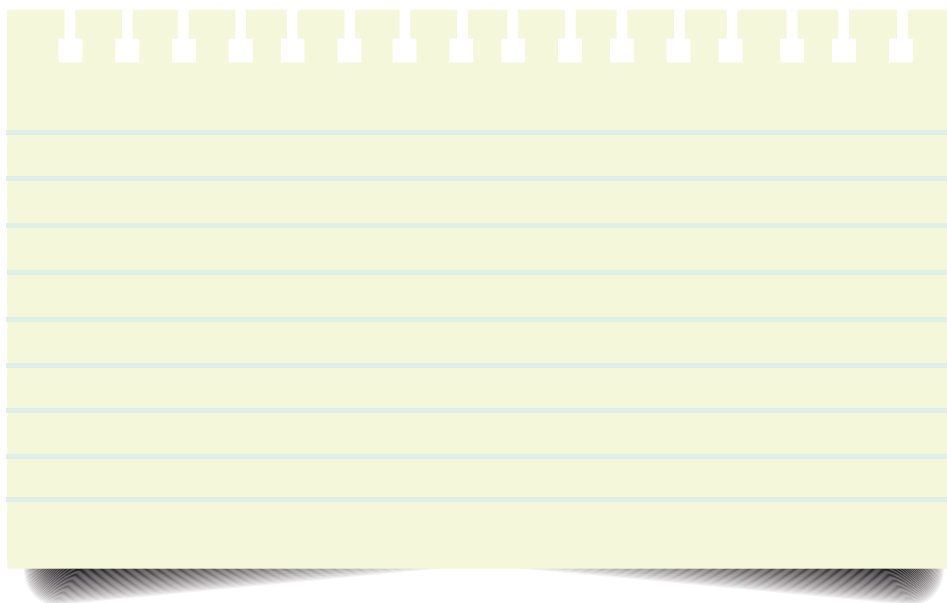
1. Мій друг навчається в університеті на факультеті кібернетики і мріє стати _____.
2. Мені подобається вирощувати різноманітні рослини, тому я хочу в майбутньому стати _____, і працювати в місті.
3. Олег з дитинства захоплюється космосом і хоче працювати _____.
4. Зараз дуже важлива дистанційна освіта, тому актуальною є професія _____.
5. Сучасні міста розвиваються швидко, тому потрібні _____.
6. Клімат на Землі змінюється, тому потрібні _____.

Завдання 17. Знайдіть інформацію про професії майбутнього і заповніть таблицю. Можете використати такий ресурс: <https://kudapostupat.ua/top-profesij-2020-roku>.

Викладачі та коучі	
ІТ-спеціальності	
Креативний дизайнер	
Менеджмент	

Завдання 18. Підготуйте повідомлення на тему «Пошуки роботи». Оберіть одну із запропонованих порад. Скористайтеся додатковою інформацією.

1. Варіанти пошуку роботи.
Слова для довідок: Сайти компаній. Соціальні мережі. Служби зайнятості. Газети. Друзі, знайомі.
2. Співбесіда.
Слова для довідок: Вчасний прихід. Гарний зовнішній вигляд. Посмішка. Докладна розповідь про себе. Список питань до роботодавця. Ввічливе закінчення співбесіди.
3. Резюме.
Слова для довідок: Бажана посада. Контактні дані. Досвід роботи. Освіта. Професійні навички. Рекомендації. Додаткова інформація про себе.

Завдання 19. Напишіть про ваші пошуки роботи. Використайте слова і словосполучення: *робота, плата, освіта, якості, бажання, вигляд, поведінка, розмова, сайт, новий, заробітний, вищий, комп'ютерний, особистий, великий, зовнішній, гарний, чемний.*

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ!

Завдання 20. Дайте визначення поняттям.

1. Агропонік – це ...
2. Кліматолог – це ...
3. Космотуризм – це...
4. Коуч – це ...
5. Робот – це ...

Завдання 21. Напишіть пропущені сполучники.

1. Резюме – це документ, ... треба написати роботодавцю про себе, про свою освіту та свій досвід роботи.
2. Вакансія – це вільне робоче місце, на ... можуть взяти нового працівника.
3. Компанії проводять співбесіду онлайн, ... зараз всюди карантин.
4. На сайті компанії можна розмітити своє резюме, ... роботодавці самі вас знайшли.
5. У соціальних мережах люди пишуть, ... вони шукають роботу.

Завдання 22. Закінчіть речення.

1. Деякі старі професії зникають, бо _____.
2. Людям необхідно знати декілька іноземних мов, щоб _____.
3. Ресурси на планеті зменшуються, тому _____.
4. Сучасна наука розвивається дуже швидко, тому _____.
5. У наш час актуальне дистанційне навчання, тому що _____.

Завдання 23. Допишіть у текст пропущені дієслова.

На нашій планеті відбуваються великі зміни. Клімат вже не такий, як був 20-30 років тому. Старі професії _____, натомість з'являються нові. У деяких сферах життя роботи _____ людей. Люди повинні _____ на це, вони шукають собі нові види роботи. Щоб мати гарну роботу, треба постійно _____ свої знання. У наш час деякі змушені _____ умови роботи і працювати дистанційно.

ЗМІСТ

Передмова	3
Структура розділів	5
Розділ 1. Українська родина	6
Розділ 2. Традиційне українське житло	18
Розділ 3. Подорож Україною	31
Розділ 4. Українська нація	45
Розділ 5. Здоров'я, гігієна. Самопочуття	56
Розділ 6. Українська традиційна кухня	67
Розділ 7. Традиції, свята	80
Розділ 8. Природа: рослини і тварини України, заповідники	91
Розділ 9. Відпочинок сучасної української молоді	103
Розділ 10. Київ	118
Розділ 11. Освіта в сучасних умовах	132
Розділ 12. Робота: нові вимоги часу	146

ДЛЯ НОТАТОК

Навчально - методичне видання

Дерба Світлана Миколаївна
Любчевська-Сокур Вікторія Олександрівна

КОЗАЦЬКА НАЦІЯ

*Навчальний посібник з української мови
для іноземних студентів:
робочий зошит*

Дизайн та верстка *Михайленко Тетяни*

Формат 84x108/16. Ум. друк. арк. 16,8.
Наклад 100 примірників. Зам. 20-233.

Видавець і виготовлювач ПП «Видавництво «Фенікс»
03067, м. Київ, вул. Шутова, 13Б
www.fenixprint.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК за № 271 від 07.12.2000 р.